

INTERNATIONELLA
HANDELSHÖGSKOLAN
HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Investeraravdraget

En ändamålsenlig lösning på den skattemässigt asymmetriska behandlingen av bolag finansierade genom eget kapital respektive lånat kapital?

Masteruppsats i affärsjuridik

Författare: Sandra Karlsson

Handledare: Pernilla Rendahl

Framläggningsdatum 2012-12-07

Jönköping december, 2012

Masteruppsats inom affärsjuridik (skatterätt)

Titel:	Investeraravdraget – En ändamålsenlig lösning på den skattemässigt asymmetriska behandlingen avseende bolag finansierade genom eget kapital respektive lånat kapital?
Författare:	Sandra Karlsson
Handledare:	Pernilla Rendahl
Datum:	2012-12-07
Ämnesord:	Investeraravdrag, riskkapitalavdrag, Notional Investment Deduction, NID, Enterprise Investment Scheme, EIS, ändamålsenlighet, skattemässig asymmetri

Sammanfattning

Det föreligger en skattemässig asymmetri avseende beskattning av bolag beroende av dess finansiering. Bolag finansierade genom lånat kapital medges ett skatteavdrag för räntekostnader för det lånade kapitalet. En liknande skattelättnad för det egna kapitalet finns inte varför dessa beskattas strängare än bolag finansierade genom lånat kapital.

Hösten 2012 presenterar Regeringen ett förslag om ett investeraravdrag som bland annat syftar till att utjämna den ovan nämnda skattemässiga asymmetrin. Investeraravdraget är en skattelättnad för investeringar i nystartade och små bolag avseende 50 procent av anskaffningsutgiften för aktierna.

Riskkapitalavdraget, vilket i uppsatsen behandlas som ett alternativ till investeraravdraget, innebär en räntefri skattecredit som innebär att två tredjedelar av anskaffningsutgiften medges som skatteavdrag vid förvärvet av aktierna. Ett ytterligare alternativ är Enterprise Investment Scheme (EIS) som erbjuder ett paket av skattelättnader som blir aktuellt när en privatperson investerar i ett bolag. Skattelättnadspaketet innehåller bland annat en skattereduktion avseende 30 procent av anskaffningsvärdet vid förvärvstillfället av aktierna. Ett sista alternativ är Notional Interest Deduction (NID) som är ett skattemässigt avdrag för bolag avseende en fiktiv ränta på det egna kapitalet.

Av modellerna är det bara NID-avdraget som utjämnar den skattemässiga asymmetrin i och med att det är en skattelättnad som motsvarar den lättnad som avdraget för räntekostnader på lånat kapital medför. Alla modellerna utom riskkapitalavdraget bidrar till att avkastningskravet på bolaget sänks vilket resulterar i att det blir lättare för bolag att få tillgång till externt kapital. Bortsett från NID-avdraget innehåller samtliga modeller villkor som

minskar risken för att de utnyttjas för skatteundandragande vilket också innebär att de modellerna kan upplevas som komplexa.

Master's Thesis in Commercial and Tax Law (Tax Law)

Titel:	Investor deduction – An adequate solution to the asymmetric tax treatment for companies funded by equity respective borrowed capital?
Författare:	Sandra Karlsson
Handledare:	Pernilla Rendahl
Datum:	2012-12-07
Ämnesord:	Investor deduction, venture capital deductions, Notional Investment Deduction, NID, Enterprise Investment Scheme, EIS, adequacy, tax asymmetry

Abstract

Companies financed through borrowed capital are allowed a tax deduction for the costs related to their borrowed capital. A similar tax relief for companies financed through shareholder's equity does not exist, why these companies are taxed higher than companies financed by borrowed capital. The result is that there is an asymmetric tax treatment of companies depending on how they are financed.

The autumn of 2012, the Swedish government presents a proposal for an investor deduction which seeks to equalize the above mentioned asymmetry. The proposed investor deduction is a tax relief for investments in shares in a startup- or small company equal to 50 percent of the acquisition cost of that investment.

The venture capital deduction, which in this thesis is treated as an alternative to the investor deduction, is an interest-free tax credit which significate that two-thirds of the acquisition cost is deductible from taxation at the time of the acquisition. Another alternative is the UK's Enterprise Investment Scheme (EIS), which offers a package of tax reliefs that becomes applicable when an individual invests in a company for example a tax credit of 30 percent of the cost of acquisition. A final option is the Notional Interest Deduction (NID) which is a tax deduction for companies regarding a fictitious interest on equity.

Of these models, only the NID deduction equalizes the tax asymmetry, because of that it is a relief that is comparable to the tax credit deduction for interest on borrowed capital. However entails all models, except the venture capital deduction, to make external capital more accessible by reducing the external investor's required rate of return by allowing a permanent tax relief. Aside from the NID deduction all models includes conditions that

reduces the risk of the use of the models for purpose of tax avoidance which results in that that models can be perceived as complex.

Innehåll

1	Introduktion	5
1.1	Bakgrund.....	5
1.2	Syfte.....	6
1.3	Metod och material.....	6
1.4	Avgränsningar	9
1.5	Disposition.....	10
2	Investeraravdrag.....	12
2.1	Introduktion	12
2.2	Syftet med investeraravdraget	12
2.3	Grundläggande förutsättningar för nyttjande av investeraravdraget.....	12
2.4	Villkor avseende förvärvet	13
2.5	Villkor avseende bolaget och dess verksamhet	14
2.5.1	Introduktion.....	14
2.5.2	Villkor avseende bolagets storlek	14
2.5.3	Villkor avseende bolagets bransch	15
2.5.4	Villkor avseende bolagets löneunderlag	15
2.5.5	Villkor avseende bolagets ekonomiska ställning.....	16
2.6	Värdeöverföringar mellan bolaget och investeraren	17
2.7	Interna förvärv	18
2.8	Skattelättnad enligt investeraravdraget	18
2.9	Exempel på tillämpningen	19
2.10	Analys av modellens styrkor och svagheter	19
3	Riskkapitalavdrag.....	21
3.1	Introduktion	21
3.2	Riskkapitalavdragets utformning	21
3.3	Grundläggande förutsättningar för nyttjande av riskkapitalavdraget.....	22
3.4	Villkor som måste uppfyllas av bolaget	22
3.4.1	Villkor avseende bolagets storlek	22

3.4.2	Villkor avseende förvärvet	23
3.4.3	Villkor avseende löneunderlaget.....	24
3.4.4	Villkor avseende bolagets bransch	24
3.4.5	Villkor avseende bolagets ekonomiska situation.....	24
3.5	Ytterligare villkor för att undvika skatteundandragande.....	25
3.6	Skattelättnad enligt riskkapitalavdraget	26
3.6.1	Tidpunkt för riskkapitalavdraget.....	26
3.6.2	Underlaget för avdraget och dess storlek	26
3.6.3	Återföring av riskkapitalavdraget.....	26
3.7	Exempel på tillämpningen	27
3.8	Analys av modellens styrkor och svagheter	27
4	Enterprise Investment Scheme	29
4.1	Introduktion	29
4.2	Villkor avseende investeraren	29
4.2.1	Introduktion.....	29
4.2.2	Otillåtna lån mellan investeraren och bolaget	29
4.2.3	Villkor avseende anknytning till bolaget	30
4.2.3.1	<i>Introduktion.....</i>	<i>30</i>
4.2.3.2	<i>Anknytning genom anställning eller post i styrelse</i>	<i>31</i>
4.2.3.3	<i>Anknytning genom intresse i bolagets kapital.....</i>	<i>32</i>
4.3	Villkor avseende aktierna och det investerade kapitalet.....	32
4.4	Villkor avseende bolaget	34
4.4.1	Villkor avseende bolagets verksamhet	34
4.4.2	Villkor avseende oberoende och kontroll	35
4.4.3	Villkor avseende bolagets ekonomiska ställning.....	36
4.4.4	Villkor avseende bolagets dotterbolag.....	36
4.5	Skattelättnad enligt EIS	36
4.6	Exempel på tillämpningen	37
4.7	Analys av modellens styrkor och svagheter	37
5	Notional Interest Deduction.....	39
5.1	Introduktion	39
5.2	Fastställandet av underlaget för avdraget	39
5.2.1	Grunden för fastställandet	39

5.2.2	Bolag med verksamheter och fastigheter utomlands	39
5.2.3	Minskning av riskkapitalet vid fastställande av avdragets storlek	40
5.3	Skattelättnad enligt NID.....	41
5.4	Exempel på tillämpningen	41
5.5	Analys av modellens styrkor och svagheter	42
6	Analys	44
6.1	Grunderna för ändamålsanalysen	44
6.2	Investeraravdragets ändamålsenlighet.....	44
6.3	De andra modellernas ändamålsenlighet utifrån investeraravdragets ändamål.....	47
6.3.1	Riskkapitalavdrag	47
6.3.2	Enterprise Investment Scheme.....	48
6.3.3	Notional Interest Deduction	50
7	Slutsats	52
7.1	Investeraravdragets ändamålsenlighet.....	52
7.2	De andra modellernas ändamålsenlighet utifrån investeraravdragets ändamål.....	53
7.2.1	Riskkapitalavdrag	53
7.2.2	Enterprise Investment Scheme.....	54
7.2.3	Notional Interest Deduction	55
7.3	Sammanfattande slutsats avseende ändamålsenligheten	56
	Referenslista	57

Förkortningar

ABL	Aktiebolagslag (2005:551)
CIR 92	Code des impôts sur les revenus 1992
DOC	Document
EG	Europeiska gemenskapen
EIS	Enterprise Investment Scheme
FD	Finansdepartementet
f	följande sida
FA 94	Finance Act 1994 (1994 c. 9)
ff	följande sidor
IL	Inkomstskattelag (1999:1229)
ITA	Income Tax Act 2007 (2007 c. 3)
KOM	Kommissionens rekommendation
NID	Notional Interest Deduction
PM	Promemoria
prop.	proposition
s	sidan
SKV	Skatteverket
SOU	Statens offentliga utredningar
TGCA 92	Taxation of Chargeable Gains Act 1992 (1992 c. 12)
utg	utgåva

I Introduktion

I.1 Bakgrund

Det föreligger i dagsläget en skattemässig asymmetri avseende beskattningen av bolag i Sverige.¹ Denna asymmetri uppstår på grund av att det i svensk rätt medges skattemässiga avdrag för kostnader som är hänförliga till att skapa eller bibehålla intäkter samt ränteutgifter och kapitalförluster.² Det innebär att de bolag som finansieras med lånat kapital kan göra skattemässiga avdrag för de kostnader som hänför sig till dess finansiering samtidigt som bolag som finansieras med eget kapital inte har möjlighet att göra liknande avdrag för de kostnader som hänför sig till dess finansiering såsom kostnader för utdelningar och internräntor.³ Resultatet blir att ett bolag som finansieras med eget kapital beskattas strängare än ett bolag som finansieras med lånat kapital då de bolagen inte kan minska sin beskattningsbara vinst motsvarande dess finansieringskostnader.⁴

Den skattemässiga asymmetrin missgynnar främst små och nystartade bolag då långgivarna ofta kräver någon form av säkerhet i form av pantsättningsbara tillgångar såsom en fastighet eller liknande. De bolag som inte har tillgång till den typ av tillgångar har därför svårt att få tillgång till lånat kapital.⁵ Eftersom bolag i uppstartsskedet samt små bolag sällan har den typ av säkerheter som krävs finansieras de flesta sådana bolag i Sverige med privat kapital samt kapital från familj och vänner, vilket samlat i bolaget omnämns ”eget kapital”.⁶ Resultatet blir att de små och nystartade bolagen får svårt att etablera sig och överleva vilket gör att asymmetrin blir ett samhällsekonomiskt problem då bolag som klassas som små sysselsätter en stor del av befolkningen.⁷

Som en lösning på problemet förslår Regeringen ett investeraravdrag som ska ge en skattelättnad för den som investerar i ett bolag. Investeraravdragets syfte är dels att utjämna den skattemässiga asymmetrin avseende finansiering av företag och dels att öka tillgången på riskkapital på marknaden.⁸

¹ SOU 2012:3 *Skatteincitament för riskkapital*, s 14.

² 16:1 IL.

³ SKV 399-3 utgåva 1, Handledning för beskattning av inkomst vid 2012 års taxering del 3 s 1573 och SKV 294 utgåva 10, Skatteregler för aktie- och handelsbolag s 14.

⁴ SOU 2012:3 *Skatteincitament för riskkapital*, s 14.

⁵ SOU 2012:3 s 64.

⁶ Fritsch, A, Riskkapital genom skattecredit eller investeraravdrag, Skattenytt 2012 nr 7 s 473-480, s 473.

⁷ Finansdepartementets promemoria publicerad 2012-10-15, *Investeraravdrag*, s 32.

⁸ Prop. 2012/13:1 s 203.

1.2 Syfte

Uppsatsens huvudsyfte är att utreda huruvida investeraravdraget är ändamålsenligt avseende syftet att utjämna den skattemässiga asymmetrin avseende bolag finansierade genom eget kapital respektive lånat kapital.

Till huvudsyftet finns ett undersyfte som är att utreda huruvida ett avdrag för ränta på riskkapital, ett riskkapitalavdrag eller ett system såsom Enterprise Investment Scheme är ändamålsenliga lösningar utifrån investeraravdragets ändamål.

1.3 Metod och material

Regeringens förslag om ett investeraravdrag utreds med hjälp av regeringens budgetproposition⁹ och Finansdepartementets promemoria¹⁰. Utifrån utredningen lyfts förslagets styrkor och svagheter fram. Dessa ligger sedan delvis till grund för den slutliga analysen avseende huruvida investeraravdraget är ändamålsenligt.

Som ett första alternativ behandlas förslaget från Företagsskattekommittén om ett riskkapitalavdrag.¹¹ Det är av relevans att utreda förslaget då lättnadsformen skiljer sig från investeraravdragets samtidigt som de båda förslagen är skapade utifrån samma förutsättningar.¹² Förslaget från Företagsskattekommittén är det enda material som beskriver det föreslagna skatteincitamentet och ligger därför till grund för utredningen trots att det inte är ett juridiskt bindande dokument. Utredningen ligger till grund för en analys av förslagets styrkor och svagheter. Analysen av styrkorna och svagheter används sedan i den slutliga analysen avseende huruvida riskkapitalavdraget är ändamålsenligt med hänsyn till investeraravdragets ändamål.

Som ett andra alternativ utreds Storbritanniens Enterprise Investment Scheme (EIS)¹³. Modellen utreds på grund av att författaren anser den vara av relevans då det är en välbeprövad modell som funnits en längre tid.¹⁴ Utredningen baseras på en analys av Storbritanniens motsvarighet till inkomstskattelagen¹⁵ och dess lag för beskattning av vinster¹⁶. Utö-

⁹ Prop. 2012/13:1.

¹⁰ Finansdepartementets promemoria publicerad 2012-10-15, *Investeraravdrag*.

¹¹ SOU 2012:3, s 103 ff.

¹² Se SOU 2012:3, s 103-104 och prop. 2012/13:1 s 203.

¹³ Income Tax Act 2007 (2007 c.3), *Akten för inkomstskatt 2007*, (ITA) del 5.

¹⁴ Se Finance Act 1994 (1994 c. 9), *Finans Akt 2004*, (FA 94) sektion 137.

¹⁵ ITA.

¹⁶ Taxation of Chargeable Gains Act 1992 (1992 c. 12) *Akten om beskattning av avgiftsbelagda vinster 1992*.

ver dessa lagar kommer de tillhörande ändringslagarna samt de förklarande dokument som publiceras av det icke-ministerium¹⁷ som ansvarar för skatterna i Storbritannien, att användas.¹⁸ Utifrån utredningen av EIS kommer en analys av modellens styrkor och svagheter att göras. Analysen används sedan som stöd i den slutliga analysen.

Som ett tredje alternativ behandlas det belgiska avdraget för ränta på riskkapital, NID-avdraget¹⁹. NID-avdraget är en modell som finns i olika variationer vilket gör att det är av relevans att utreda om modellen uppfyller investeraravdragets ändamål, eller kan göra så genom mindre anpassningar.²⁰ Utredningen av NID-avdraget baseras på en analys av belgisk lag²¹ på området samt det förklarande memorandum²² som publicerades i samband med implementeringen av avdraget. Utredningen ligger sedan till grund för en analys av modellens styrkor och svagheter vilken kommer att användas som stöd i den slutliga analysen.

Utbudet av tillgängligt material avseende investeraravdraget och riskkapitalavdraget är ytterst begränsat. Det enda material som beskriver riskkapitalavdraget är Företagsskattekomittens utredning²³. Det material som finns att tillgå avseende investeraravdraget är Regeringens proposition²⁴ och Finansdepartementets promemoria²⁵. Dock torde det anses att dessa källor innehåller den information som krävs för att kunna beskriva avdragsmodellerna tillräckligt för att kunna genomföra den nedan beskrivna ändamålsanalysen. Det beror på att det material som finns tillgängligt är utförligt i sin utformning samt innehåller den information som krävs för att kunna beskriva modellerna tillräckligt för att uppsatsens syfte ska kunna uppfyllas. Samtidigt kan det vara ett problem att all information hämtas från en, alternativt två sammanlänkade källor. Det gör att de föreslagna reglerna som sådana ska studeras objektivt i den deskriptiva delen²⁶ av uppsatsen utan att hänsyn tas till de bakom-

¹⁷ Her Majesty's Revenue and Customs, *Hennes Majestäts statsintäkter och tullar*.

¹⁸ About us: <http://www.hmrc.gov.uk/menus/aboutmenu.htm> nedladdad 2012-11-03.

¹⁹ Code des impôts sur les revenus 1992 (CIR 92), *Koden för inkomstskatt 1992*, (CIR 92) artikel 205 bis-205 quinquies.

²⁰ Se CIR 92 artikel 205bis-205quinquies och DECRETO 14 marzo 2012, Disposizioni di attuazione dell'articolo 1 del decreto-legge 6 dicembre 2011, n. 201 concernente l'Aiuto alla crescita economica (Ace). *Dekret av den 14 Mars 2012, om bestämmelser för genomförande av artikel 1 i lagdekret av den 6 december 2011, N. 201 Hjälj för ekonomisk tillväxt* (Italiens dekret av den 14 mars 2012).

²¹ CIR 92.

²² DOC 51 1778/001, *PROJET DE LOI WETSONTWERP* instaurant une déduction fiscale pour capital à risqué. DOC 51 1778/001, *PROJEKT WETSONTWERP inför avdrag för skatt risksumman* (DOC 51 1778/001).

²³ SOU 2012:1.

²⁴ Prop. 2012/13:1.

²⁵ FD PM 2012-10-15.

²⁶ Här avses kapitel 2 och 3 med undantag för analyserna i avsnitt 2.10 samt 3.8.

liggande syftena.²⁷ Objektiviteten upplevs extra viktig då det material som här finns att tillgå ger en ensidig bild av avdragen då det material som finns att tillgå kommer från de organ som föreslår dem.

När det gäller NID-avdraget och EIS begränsas materialet till det material som krävs för att kunna beskriva metoderna tillräckligt för att kunna använda dem som modeller i syfte att utreda huruvida de är ändamålsenliga utifrån investeraravdragets ändamål. Både NID-avdraget och EIS beskrivs därmed i informationssyfte med hjälp av en deskriptiv metod för att tjäna uppsatsen syfte. Någon hänsyn till, eller analys av, kringliggande intern rätt kommer inte att tas vid beskrivningen av metoderna. Det innebär att material som inte krävs för att kunna beskriva dem som modeller utelämnas då det materialet inte krävs för att uppfylla uppsatsens syfte.²⁸

Den slutliga analysen som syftar till att leda fram till ett svar på syftet genomförs i två steg. Det första steget är en analys av huruvida investeraravdraget är ändamålsenligt och i det andra steget analyseras huruvida någon eller några av de andra modellerna uppfyller investeraravdragets ändamål och därmed kan ses som alternativ till investeraravdraget.

En ändamålsanalys är en subjektiv analys av lagstiftarens vilja.²⁹ I ändamålsanalysen analyseras investeraravdragets syfte och dess effekter.³⁰ Syftet med förslaget är den funktion det ämnar till att fylla och effekten av förslaget är den funktion det faktiskt kommer att fylla.³¹ Investeraravdragets effekter delas upp i vilka önskade effekter som eftersträvas samt vilka oönskade effekter som kan tänkas uppstå och hur dessa undviks. Vidare analyseras risken för osäkerhet som grundas på exempelvis språket i lagtexten/förslaget.³² Ändamålsanalysen torde anses ingå i den rättsvetenskapliga metoden vilken går utanför de mer strikta metoderna: rättskälleläran och den juridiska metoden. Det ställningstagandet grundas på att den rättsvetenskapliga metoden anses innefatta metoder för analysering av juridiska problem där argumentationen står i centrum. Vidare grundas ställningstagandet på att i princip alla metoder som används för att skapa och öka kunskapen om rätten, så länge metoden an-

²⁷ Lehrberg, B, Praktisk juridisk metod, 6:1 uppl, I.B.A Institutet för Bank- och Affärsjuridik AB, 2010, s 197.

²⁸ Strömholm, S, Användning av utländskt material i juridiska monografier, Några anteckningar och förslag, Svensk Juristtidning 1971 s 251-263, s 252 ff.

²⁹ Peczenik, A, Juridikens teori och metod, Upplaga 1:1, Norstedts Juridik, 1995, s 56.

³⁰ Lehrberg, B, Praktisk juridisk metod, s 206-207.

³¹ Lehrberg, B Praktisk juridisk metod, s 132.

³² Lehrberg, B, Praktisk juridisk metod, s 206-207.

vänds utifrån ett juridiskt perspektiv, anses ingå i den rättsvetenskapliga metoden.³³ Då ändamålsanalysen är en metod som grundas på författarens egna kunskaper och antaganden samt att den används för att skapa kunskap om rätten ska den anses vara innefattad av den rättsvetenskapliga metoden.

1.4 Avgränsningar

Uppsatsen är avgränsad till att bara behandla reglerna för beskattning av små och nystartade aktiebolag. Vidare görs avgränsning till att främst behandla incitament som riktar sig till fysiska personer då dessa är de som är mest adekvata att jämföra med investeraravdraget då de riktar sig till samma målgrupp.

Avgränsning sker vidare mot övriga förslag som presenterats tidigare i arbetet avseende utformningen av ett skatteincitament för riskkapital i Sverige. Anledningen till det är att de förslagen till viss del ligger till grund för riskkapitalavdraget och investeraravdraget och att det därmed inte anses tillföra något till den slutliga analysen att utreda och analysera de alternativen.³⁴

När det gäller förslagen om investeraravdrag och riskkapitalavdrag kommer inte reglerna för återtagande, förfarande vid domstol och övriga administrativa förfaranden att behandlas. Avgränsningen beror på att den typen av frågor inte påverkar huruvida modellerna är ändamålsenliga. Vidare sker avgränsning till att bara behandla den del av syftet med investeraravdraget som rör den skattemässiga asymmetrin för att behålla ett skatterättsligt fokus i uppsatsen.

Avgränsning avseende andra länders system för att lösa problemet med skattemässiga asymmetrin sker till att bara gälla det belgiska NID-avdraget och Storbritanniens EIS. Det belgiska NID-avdraget presenteras, trots att det riktar sig till juridiska personer på grund av att det använts som modell för andra länders lösning på den skattemässiga asymmetrin, t ex Italien³⁵, och därför anses vara relevant för den slutliga analysen.

EIS-modellen har funnits i Storbritannien en längre tid, och bör därför anses vara en väl-förankrad modell avseende skattelättnader för eget kapital, vilket gör det till en modell som

³³ Sandgren, C, Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation, uppl 2, Nordstedts juridik, 2007 s 39 f.

³⁴ Se SOU 2009:33 *Skatterabatt på aktieförvärv och vinstutdelningar*.

³⁵ Se Italiens dekret av den 14 mars 2012.

är av relevans att väga in i analysen.³⁶ I avsnittet om EIS kommer inte ansökningsprocessen, indragningsprocessen eller reduktionsprocessen att utredas. Anledningen till det är att det anses ligga utanför uppsatsens syfte. Vidare kommer inte det utvecklingsarbete av EIS som sker under 2012-2013 att beröras då det inte påverkar användningen av EIS som en modell att använda i analysen.

Uppsatsen begränsas till att inte beröra den samhällsekonomiska aspekten av de olika lösningarna. Med det menas att de statliga kostnaderna för finansiering och liknande inte kommer att behandlas. Slutligen kommer inte EU:s regler om statligt stöd att vägas in i analysen då det anses ligga utanför syftet då fokus ligger på ett problem som hänför sig till svensk intern rätt.

1.5 Disposition

Uppsatsens andra kapitel innehåller en beskrivning av investeraravdraget. Kapitlet inleds med en beskrivning av syftet med förslaget då detta är grundläggande för att kunna göra en tillfredställande analys av huruvida investeraravdraget och de andra modellerna är ändamålsenliga utifrån det syftet. I avsnittet beskrivs även vilka önskade effekter avdraget förväntas få. Efter beskrivningen av syftet följer en beskrivning av investeraravdragets utformning. Syftet med beskrivningen är att skapa en god grund för att kunna analysera huruvida utformningen är ändamålsenlig. Kapitlet avslutas med en analys av förslagets styrkor och svagheter där egenskaperna lyfts fram utifrån de delar som ingår i ändamålsanalysen.

Uppsatsens tredje kapitel behandlar förslaget om ett riskkapitalavdrag från Företagsskattekommittén. Syftet med att beskriva riskkapitalavdraget är att skapa en bra grund för att kunna göra en analys som leder fram till en välgrundad slutsats som svar på frågeställningen i syftet. I slutet av kapitlet analyseras förslaget och dess styrkor och svagheter lyfts fram utifrån de delar som är relevanta för ändamålsanalysen.

I det fjärde kapitlet beskrivs Storbritanniens EIS-modell. Styrkorna och svagheter analyseras fram och lyfts utifrån de delar som är av relevans för ändamålsanalysen. Syftet med det sjätte kapitlet är att beskriva en modell som funnits i många år och bör anses välbeprövad.

I uppsatsens femte kapitel beskrivs NID-avdraget och styrkorna och svagheter hos modellen belyses genom en analys av modellen. Analysen görs utifrån de delar som ingår i

³⁶ Se FA 94 sektion 137.

ändamålsanalysen. Syftet med det femte kapitlet är att lyfta fram en modell som finns i olika variationer i flertalet medlemsstater.

Sjätte kapitlet inleds med en kort förklaring av vilka delar som kommer att ingå i ändamålsanalysen. Därefter följer en ändamålsanalys av investeraravdraget som syftar till att fastställa huruvida förslaget i dess nuvarande form är ändamålsenlig. Kapitlet avslutas med en analys avseende huruvida någon av de andra tre modellerna är ändamålsenliga utifrån investeraravdragets ändamål.

I det sjunde kapitlet presenteras en slutsats som grundas på analysen. Slutsatsen besvarar tydligt problemformuleringen i uppsatsens syfte.

2 Investeraravdrag

2.1 Introduktion

Den 20 september 2012 presenterar regeringen sin budgetproposition för 2013.³⁷ I denna aviserar Regeringen ett kommande förslag, som presenteras den 15 oktober 2012³⁸, om ett investeraravdrag vars syfte bland annat är att utjämna den skattemässiga asymmetrin avseende finansiering av bolag genom eget kapital kontra finansiering genom lånat kapital. Investeraravdraget är utformat som en bestående skattelättnad i inkomstslaget kapital.³⁹

I det följande kapitlet innefattar termen ”bolag” aktiebolag och ekonomiska föreningar. I de fall reglerna skiljer sig åt för de olika associationsformerna framgår det av texten.

2.2 Syftet med investeraravdraget

Syftet med investeraravdraget är att utjämna den skattemässiga asymmetrin samt att öka antalet investeringar i små bolag. Investeraravdraget anses av Regeringen öka en extern investerares lust att investera i små bolag då denne redan vid investeringstillfället får en skattelättnad. Regeringen anser vidare att avkastningskravet på en investering i de omfattade bolagen minskas på grund av den skattelättnad som investeraren erhåller i samband med investeringen.⁴⁰

Genom att investeraravdraget utgör en definitiv skattelättnad för det egna kapitalet i bolaget anser Regeringen att det utjämna den skattemässiga asymmetrin avseende finansiering av bolag genom eget kapital och lånat kapital.⁴¹ I och med att asymmetrin utjämnas anses det vidare att effekten, som innebär att bolag som har svårt att få lån missgynnas då dessa är föremål för ett högre avkastningskrav, undanröjs.⁴²

2.3 Grundläggande förutsättningar för nyttjande av investeraravdraget

Ett investeraravdrag kan göras av en fysisk person som är skattskyldig i Sverige. Aktiebolag exkluderas från skattelättnaden då de redan omfattas av en skattelättnad som är hänförlig

³⁷ Prop. 2012/13:1 s. 203 f.

³⁸ FD PM 2012-10-15.

³⁹ Prop. 2012/13, s. 203.

⁴⁰ FD PM 2012-10-15, s. 33.

⁴¹ FD PM 2012-10-15, s. 33.

⁴² FD PM 2012-10-15, s. 32.

till utdelningar från andra bolag då denna utdelning för mottagarbolaget är skattefri.⁴³ Hade de aktiebolagen även omfattats av rätten till investeraravdrag hade de åtnjutit dubbla skattelättnader vilket hade skapat en ny asymmetri jämt mot de bolag som inte äger andelar i andra bolag som ger dem rätten till skattefria utdelningar.⁴⁴

För att en fysisk person ska få göra investeraravdrag krävs att en eventuell kapitalvinst som härstammar från investeringen, t ex en utdelning, inte är undantagen från beskattning enligt ett skatteavtal. I vissa fall anses det att dödsbon ska få utnyttja investeraravdraget. Det gäller fall då förvärvet av de berörda andelarna skett före dödsfallet.⁴⁵

Investeraravdraget ska göras i den taxering som gäller för det beskattningsår då andelarna i bolaget blir fullt betalda. I de fall då bolaget uppfyller kravet på löneunderlaget första beskattningsåret efter det år då andelarna betalades ska avdraget istället göras för det beskattningsåret.⁴⁶

2.4 Villkor avseende förvärvet

För att investeraravdraget ska vara tillämpligt ska förvärvet av andelarna ha skett vid bildandet av bolaget, vid en nyemission eller vid ett förvärv av ett bolag från en juridisk person förutsatt att det inte bedrivits någon verksamhet i det förvärvade bolaget. Denna avgränsning görs med hänvisning till syftet att stimulera investeringar i mindre bolag. Anledningen till att investeraravdraget tillåts vid förvärv av bolag i vilka det inte bedrivits någon tidigare verksamhet är att det är vanligt förekommande att bolag startas genom köp av ett så kallat lagerbolag. Här inkluderas även tillskott eller annan medlemsinsats eller förlagsinsats i en ekonomisk förening i begreppet nyemission.⁴⁷

För att det ska vara tillåtet att göra investeraravdrag uppställs vidare ett villkor om att betalningen av andelarna sker kontant. Det innebär att investeraravdrag inte ska medges i sådana fall då andelarna i bolaget förvärvats genom apportegendom, kvittning av fordran eller liknande. Det krävs även att investeraren innehar andelarna vid beskattningsårets utgång för att investeraravdrag ska medges.⁴⁸

⁴³ FD PM 2012-10-15, s 43-44, se även 24:11 IL och avsnitt 2.2 ovan.

⁴⁴ FD PM 2012-10-15, s 43-44.

⁴⁵ FD PM 2012-10-15, s 43-44.

⁴⁶ FD PM 2012-10-15, s 44.

⁴⁷ FD PM 2012-10-15, s 45.

⁴⁸ FD PM 2012-10-15, s 45.

2.5 Villkor avseende bolaget och dess verksamhet

2.5.1 Introduktion

För att en investerare ska få göra ett investeraravdrag ska bolaget och dess verksamhet uppfylla en rad villkor. Dessa villkor avser bolagets bransch, ekonomiska ställning och löneunderlag.⁴⁹

Villkoren syftar till att begränsa i vilka bolag investeringar berättigar till investeraravdrag. Villkoren uppställs dessutom för att investeraravdraget inte ska anses strida mot EU:s regler om statligt stöd och för att minska risken att investeraravdraget utnyttjas för skatteundandragande.⁵⁰

2.5.2 Villkor avseende bolagets storlek

Villkoret stadgar att investeraravdrag endast får göras i fall då investeringen görs i ett mindre företag. Med termen ”mindre företag” avses de bolag som faller inom EU:s definition av mikro- och småbolag.⁵¹ EU:s definition av ett småbolag är ett bolag som sysselsätter färre än 50 personer och som har en omsättning och balansomslutning som inte överstiger 10 miljoner euro per år.⁵² Ett mikrobolag definieras som ett bolag vars balansomslutning och omsättning inte överstiger 2 miljoner euro per år och sysselsätter färre än 10 personer per år.⁵³ Även om ett bolag faller inom ovan beskrivna definition ska det inte anses vara ett mikro- eller småbolag om ett eller flera officiella organ, t ex en kommun eller ett landsting, kontrollerar 25 procent eller mer av bolagets kapital- eller röstandelar.⁵⁴

Vid fastställande av huruvida en investering i ett bolag berättigar till investeraravdrag beräknas antalet personer som omsätts i bolaget utifrån antalet årsarbetskrafter. Med en årsarbetskraft avses en delägare eller anställd som under det aktuella året har arbetat i bolaget. Till bolagets årsarbetskraft räknas även en fysisk person som under det aktuella året har arbetat i bolaget utan att vara formellt anställd av detsamma förutsatt att personen haft en underordnad ställning till bolaget och jämfällts med en anställd enligt svenska arbetsrätts-

⁴⁹ FD PM 2012-10-15, s 46-51.

⁵⁰ FD PM 2012-10-15, s 46-51.

⁵¹ FD PM 2012-10-15, s 46.

⁵² Kommissionens rekommendation (2003/361/EG) av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag bilaga 1, avdelning I, artikel 2.2.

⁵³ KOM 2003/361/EG bilaga 1, avdelning I, artikel 2.3

⁵⁴ FD PM 2012-10-15, s 37.

liga regler. Det senare innebär t ex att även inhyrda konsulter som utför samma arbete som en anställd i bolaget ska inräknas i antalet årsarbetskrafter.⁵⁵

2.5.3 Villkor avseende bolagets bransch

Villkoret avseende bolagets bransch delas upp i två delar. Den första delen avser ett villkor om att bolaget ska anses bedriva någon form av rörelse.⁵⁶

Det första villkoret avseende bolagets verksamhet är att det i bolaget ska bedrivas rörelse.⁵⁷ Med rörelse avses verksamhet som inte utgörs av innehav av kontanta medel, värdepapper eller liknande tillgångar. Om tillgångarna innehas som en del i en annan verksamhet ska de dock anses vara en del av den andra verksamheten.⁵⁸ För att en verksamhet ska anses utgöras av innehav av kontanta medel, värdepapper eller liknande ska denna verksamhet utgöra minst 75 procent av den totala verksamheten i bolaget. Vid fastställande av dessa 75 procent ska inte innehav som innehas som en del i verksamheten inräknas. Det innebär att t ex kontanter och bankkonton ska lämnas utanför beräkningen.⁵⁹

Det andra villkoret avseende bolagets bransch är att ett bolag i vilket investeringen görs inte får vara verksamt inom kol-, varvs, eller stålindustrin. Villkoret är uppsatt utifrån de regler som EU har satt upp avseende statligt stöd för riskkapital. Till skillnad från villkoret avseende verksamhet som involverar finansiella medel får inte någon del av bolagets verksamhet utgöras av dessa tre undantagna verksamhetsarter.⁶⁰

Syftet med villkoret avseende att det ska anses bedrivas rörelse i bolaget är att en önskad effekt av investeraravdraget är att stimulera arbetsmarknaden och ekonomisk tillväxt.⁶¹ Villkoret utesluter vissa bolag vars verksamhet kan drivas utan att det krävs en större mängd anställda. Samtidigt finns det andra verksamheter som kan anses relevanta att avgränsats bort enligt samma syfte, exempelvis lagringsverksamhet, viss IT-verksamhet osv.

2.5.4 Villkor avseende bolagets löneunderlag

För att det ska vara tillåtet att göra ett avdrag enligt de föreslagna reglerna om investeraravdrag måste bolaget ha ett sammanlagt löneunderlag om minst 300 000 kronor. Villkoret ska

⁵⁵ FD PM 2012-10-15, s 37 f.

⁵⁶ FD PM 2012-10-15, s 46.

⁵⁷ FD PM 2012-10-15, s 42.

⁵⁸ 2:21 IL.

⁵⁹ Prop. 1999/2000:2 *Inkomstskattelagen* del 1, s 502-506.

⁶⁰ FD PM 2012-10-15, s 47.

⁶¹ FD PM 2012-10-15, s 46.

vara uppfyllt under det år då full betalning erläggs för andelarna eller det därpå följande beskattningsåret.⁶² Anledningen till att Regeringen valt att göra det möjligt att nyttja investeraravdraget även i fall då löneunderlaget uppfyller villkoret om löneunderlag första beskattningsåret efter det år då andelarna förvärvas är att de bolag som startas under den senare delen av året har svårt att uppfylla villkoret under sitt första verksamhetsår. För att personer som investerar i dessa bolag ska ha rätt till investeraravdrag finns därför möjligheten att göra avdraget för det beskattningsår som följer det år då betalning av andelarna gjordes om bolaget vid utgången av det andra året uppfyller villkoret avseende löneunderlaget.⁶³

Syftet med villkoret är att minska risken för felaktigt utnyttjande av investeraravdraget samt att utesluta bolag vars verksamhet går ut på att förvalta en persons förmögenhet från rätt till investeraravdrag. Det innebär bland annat att situationer där en person startar ett aktiebolag och sätter in startkapitalet om 50 000 kronor gör detta enbart i syfte att kunna göra avdrag för dessa 50 000 kronor i sin deklaration och inte i syfte att driva någon verksamhet i bolaget.⁶⁴ Att utforma villkoret som ett krav på löneunderlag medför att det måste finnas löner som utbetalas från bolaget. Det medför i sin tur att det måste finnas en eller flera personer som faktiskt arbetar i bolaget. Resultatet blir att det inte blir lika enkelt att starta bolag endast i syfte att åtnjuta skattelättnaden. Det syftet bör därför anses vara uppfyllt. Villkoret avseende löneunderlaget bör även anses minska risken för att investeraravdrag medges till bolag vars verksamhet består i att förvalta en persons förmögenhet då löneunderlaget är så högt att det innefattar ungefär en heltidstjänst. Förvaltning av en persons förmögenhet kräver inte den mängd personal att löneunderlaget uppgår till den summan vilket gör att även det delsyftet ska anses vara uppfyllt.

2.5.5 Villkor avseende bolagets ekonomiska ställning

Enligt de riktlinjer som satts upp av EU avseende statligt stöd för riskkapital får stöd inte ges till bolag i ekonomiska svårigheter. I riktlinjerna fastställs en rad omständigheter som gör att det anses stridigt att bevilja statligt stöd till vissa bolag.⁶⁵ Dessa omständigheter är upptagna i förslaget avseende investeraravdraget utifrån redan gällande regler i svensk rätt.⁶⁶

⁶² FD PM 2012-10-15, s 48.

⁶³ FD PM 2012-10-15, s 48.

⁶⁴ FD PM 2012-10-15, s 48.

⁶⁵ 2004/C 244/02 - *Gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter*, s 2.

⁶⁶ FD PM 2012-10-15, s 50.

Den första situation där investeringen inte ger rätt till investeraravdrag är en situation där investeringen gjorts i ett bolag som är skyldigt att göra en kontrollbalansräkning.⁶⁷ En kontrollbalansräkning ska enligt svensk rätt upprättas när det finns risk för att det egna kapitalet i bolaget understiger hälften av bolagets registrerade aktiekapital, eller när ett bolag inte har nog med kapital för att betala en utmätningsfordran.⁶⁸ Dock bör det tilläggas att om investeringen gör att skyldigheten att upprätta en kontrollbalansräkning undanröjs så ska skyldigheten inte anses ha förelegat. I sådant fall ska investeraren ha rätt till investeraravdrag.⁶⁹

Den andra situationen där investeringen inte ger rätt till investeraravdrag är en situation där investeringen gjorts i ett bolag i obestånd.⁷⁰ Ett bolag anses vara i obestånd när det är oförmöget att betala sina skulder och den oförmågan anses vara bestående.⁷¹ Den tredje situationen då investeraravdraget inte medges är en situation där bolaget, i vilket investeringen gjorts, förhandlar om offentligt ackord och är föremål för en företagsrekonstruktion.⁷²

2.6 Värdeöverföringar mellan bolaget och investeraren

Det är inte tillåtet att göra investeraravdrag i de fall då investeraren, eller en närstående till denne, fått en värdeöverföring från bolaget i vilket investeringen sker eller ett bolag i samma koncern. Begreppet värdeöverföring omfattar här vinstutdelningar och minskning av bolagets förmögenhet, t ex genom minskning av aktiekapitalet, om minskningen inte är affärsmässigt motiverad. Vidare omfattas ett bolags förvärv av dess egna aktier. Om det istället för andelar i ett bolag rör sig om andelar i en ekonomisk förening avser begreppet värdeöverföring återbäring av förlagsinsatser och medlemsavgifter, utdelning av överskott, utdelning som sker vid nedsättning av storleken av medlemsinsatserna samt utskiftning ur föreningen vid en likvidation av densamma.⁷³

Det finns ett undantag som säger att värdeöverföringar till investeraren tillåts i den mån de inte överstiger ett visst takbelopp. Takbeloppet föreslås motsvara investerarens andel i bolaget multiplicerat med bolagets redovisade resultat. Det redovisade resultatet motsvarar här posten ”årets resultat” eller liknande i bolagets resultaträkning som beräknas enligt reg-

⁶⁷ FD PM 2012-10-15, s 50.

⁶⁸ 25:13 ABL.

⁶⁹ FD PM 2012-10-15, s 50.

⁷⁰ FD PM 2012-10-15, s 50.

⁷¹ 1:2 Konkurslag (1987:672).

⁷² FD PM 2012-10-15, s 50.

⁷³ FD PM 2012-10-15, s 51-52.

lerna i Årsredovisningslagen⁷⁴. Om investeraren äger 10 procent av andelarna i bolaget och årets resultat är 200 000 kronor innebär det att värdeöverföringen inte får överstiga 20 000 kronor.⁷⁵

2.7 Interna förvärv

I fall då bolaget under det år då investeraren gör investeringen eller de två föregående beskattningsåren förvärvar andelar i ett annat bolag, direkt eller indirekt, från investeraren eller närstående till denne är det inte tillåtet för investeraren att göra investeraravdrag. Det är inte heller tillåtet att göra investeraravdrag i fall där bolaget, i vilket investeringen görs, under ovan nämnda tidsperioden, förvärvat en enskild näringsverksamhet från investeraren eller en närstående till denne. Det gäller om den verksamhet som innefattas av den förvärvade näringsverksamheten tidigare har bedrivits i ett bolag som ägs eller har ägts av investeraren eller närstående till denne. Slutligen kan investeraren inte göra avdrag då bolaget under ovan nämnda tidsperiod förvärvat en verksamhet från ett bolag som ägs av denne eller dess närstående.⁷⁶

Anledningen till att dessa restriktioner har införts är att det skulle gå emot ett av syftena med investeraravdraget att tillåta avdrag vid denna typ av transaktioner då syftet är att öka tillgången på kapital på marknaden. Att tillåta avdrag vid de transaktionerna skulle medföra att avdrag görs utan att nytt kapital införs.⁷⁷

2.8 Skattelättnad enligt investeraravdraget

Investeraravdraget får maximalt uppgå till 650 000 kronor per person och år. Underlaget för avdraget beräknas motsvara den anskaffningsutgift som investeraren haft för aktierna. Investeraravdraget motsvarar sedan 50 procent av det underlaget. Maximalt investeraravdrag kan därmed göras för investeringar upp till 1 300 000 kronor. Om investeraravdraget medför ett underskott i inkomstslaget kapital för investeraren ska det underskott som kan hänföras till avdraget minska skatten med 30 procent.⁷⁸

⁷⁴ Årsredovisningslag (1995:1554).

⁷⁵ FD PM 2012-10-15, s 51, 53.

⁷⁶ FD PM 2012-10-15, s 55.

⁷⁷ FD PM 2012-10-15, s 55.

⁷⁸ FD PM 2012-10-15, s 56.

Investeraravdrag avseende ett och samma bolag får maximalt uppgå till 20 miljoner kronor. Om avdragen avseende aktier i ett och samma bolag överstiger denna summa ska investerarnas avdrag minskas proportionellt tills det totala avdraget inte överstiger 20 miljoner.⁷⁹

2.9 Exempel på tillämpningen

Person X förvärvar andelar i bolaget Y AB i januari år 1 och säljer dessa andelar i juli år 5. Andelarna förvärvas för 200 000 kronor.

Investeraravdraget innebär här att X får en skattereduktion om 100 000 kronor i sin deklaration år 2. Avdraget beräknas som $200\,000 \cdot 0.5$. För att det ska bli möjligt för X att göra avdraget krävs att de formella kraven är uppfyllda. Vid deklarationen år 6 beräknas vinsten som försäljningspris – totalt anskaffningsvärde.

2.10 Analys av modellens styrkor och svagheter

Nedan följer en analys av de styrkor och svagheter som finns hos investeraravdraget. För att utgöra ett bra stöd för den slutliga ändamålsanalysen kommer analysen av modellens styrkor och svagheter att grundas på de element som är av relevans för att fastställa huruvida investeraravdraget är ändamålsenligt.

Den mest framträdande styrkan hos investeraravdraget är att det är en faktiskt skattelättnad. Det gör att avdraget till viss del bör anses utjämna den skattemässiga asymmetrin avseende hur ett bolag finansieras genom att skattelättnaden på ett direkt sätt hänförs till det egna kapitalet i bolaget även om själva lättnaden utnyttjas av den enskilda investeraren. Reglerna kring hur avdragets storlek ska fastställas är enkla att förstå då det endast handlar om att räkna ut en fast andel av anskaffningsvärdet. Resultatet blir att avdraget kan användas av de allra flesta som driver eget bolag eller som vill investera i ett bolag.

En svaghet hos investeraravdraget är alla de villkor som ställs på bolaget, dess verksamhet och förvärvet. Trots att reglerna i övrigt är enkelt utformade kan villkoren framstå som avskräckande för individen då de kan skapa en osäkerhet rörande tillämpningen av avdraget.

En annan svaghet hos förslaget är att investeraravdraget endast kan tillämpas vid en tidpunkt. I och med att investeraravdraget görs vid förvärvet av andelarna utjämnar det bara asymmetrin kortsiktigt. Det blir en tydlig skillnad mot lånat kapital där räntan på kapitalet är avdragsgrundande löpande.

⁷⁹ FD PM 2012-10-15, s 56.

Investeraravdraget kan endast tillämpas vid nyemissioner och vid uppstarten av ett nytt bolag. Det bör ses som en svaghet att de bolag som redan finns och som inte är i behov av en nyemission inte kan ta del av skattelättnaden då även de omfattas av den nu rådande skattemässiga asymmetrin. Att de inte omfattas gör att det finns risk för att det kommer finnas en skattemässig asymmetri mellan små men äldre bolag och små nya bolag som har kunnat utnyttja avdraget vid dess uppstart.

Sammanfattningsvis kan det sägas att investeraravdraget faktiskt utjämnar den skattemässiga asymmetrin i och med dess utformning som en definitiv skattelättnad men då skattelättnaden bara kan nyttjas vid ett tillfälle blir utjämnningen bara tillfällig. Det kan dessutom ifrågasättas hur tillämpliga reglerna kommer att bli då det finns många restriktioner kring när avdraget får användas. Dessa restriktioner kan medföra att mindre investerare inte vågar utnyttja avdraget då de t ex inte vet hur länge de ska inneha andelarna eller liknande.

3 Riskkapitalavdrag

3.1 Introduktion

Riskkapitalavdraget en utveckling av Skatteincitamentsutredningens förslag⁸⁰ om en skattereduktion vid förvärv av aktier. Den största skillnaden är att förslaget om skattereduktion för förvärv av aktier var en skattelättnad medan riskkapitalavdraget är en skattekredit.⁸¹

Riskkapitalavdraget är utformat som ett förtida avdrag för anskaffningsutgiften för andelar förvärvade i ett aktiebolag eller i en ekonomisk förening. Resultatet blir att den skattskyldige får göra ett skattemässigt avdrag för anskaffningsutgiften för andelarna vid förvärvstillfället istället för vid avyttringen.⁸²

3.2 Riskkapitalavdragets utformning

Riskkapitalavdraget är utformat som ett skatteavdrag i inkomstslaget kapital som endast kan nyttjas av fysiska personer som är skattskyldiga i Sverige.⁸³ Företagsskattekommittén exkluderar juridiska personer från möjligheten att nyttja avdraget på grund av att de anser att den skattemässiga asymmetrin som incitamentet ska undanröja inte drabbar juridiska personer som innehar andelar i bolag. Att göra avdraget applicerbart även för juridiska personer skulle enligt Företagsskattekommitténs mening skapa en ny asymmetri då det skulle bli mer lönsamt att investera i andra juridiska personer än i den egna verksamheten då investeringen i den andra juridiska personen skulle ge rätt till skatteavdrag dels genom riskkapitalavdraget och dels genom rätten till avdrag för utdelningar mellan bolag i intressegemenskap.⁸⁴

Riskkapitalavdraget är utformat som ett tillfälligt skatteavdrag i inkomstslaget kapital vilket resulterar i att det i praktiken fungerar som ett förtida avdrag för anskaffningsutgiften av andelarna.⁸⁵ Genom att flytta delar av avdragsrätten från avyttringstillfället till anskaffningstillfället ges investeraren en räntefri skattekredit avseende det värde som motsvarar riskkapitalavdraget.⁸⁶ Värdet av riskkapitalavdraget blir genom återföringen begränsad till räntefriheten av den förflyttade avdragsrätten från avyttringstillfället till förvärvstillfället. Det in-

⁸⁰ SOU 2009:33, *Skatterabatt på aktieförvärv och vinstutdelningar*.

⁸¹ SOU 2012:3, s 105.

⁸² SOU 2012:3, s 106.

⁸³ SOU 2012:3, s 129.

⁸⁴ SOU 2012:3, s 113.

⁸⁵ SOU 2012:3, s 106.

⁸⁶ SOU 2012:3, s 106.

nebär att värdet av riskkapitalavdraget ökar i takt med kreditens längd eftersom investera-
ren får en längre räntefri kredit ju längre investeringen varar.⁸⁷

3.3 Grundläggande förutsättningar för nyttjande av riskkapi- talavdraget

Riskkapitalavdraget blir applicerbart när en fysisk person förvärvar andelar i svenska aktie-
bolag och svenska ekonomiska föreningar. Avdraget blir även applicerbart när de förvär-
vade andelarna förvärvats i motsvarande utländska associationsformer hämmahörande
inom Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet alternativt i en stat som Sverige har ett
skatteavtal med. Det krävs då att det skatteavtalet innehåller bestämmelser om informat-
ionsutbyte.⁸⁸

En investering ger inte rätt till riskkapitalavdrag om investeringen görs i andelar i ett privat-
bostadsföretag, investmentföretag, en kooperativ förening eller en ekonomisk förening
som verkar som centralorganisation för kooperativa föreningar.⁸⁹ Dessa bolagsformer un-
dantas på grund av att de beskattas på sätt som frångår de vanliga bolagsbeskattningsreg-
lerna.⁹⁰ Bland annat innefattas investmentföretag, kooperativa föreningar samt ekonomi-
ska föreningar som agerar som en centralorganisation för kooperativa föreningar av de
undantag för när företaget har rätt till avdrag för lämnad utdelning.⁹¹ Dessa bolag anses där-
med inte drabbade av den skattemässigt asymmetriska behandlingen.⁹²

3.4 Villkor som måste uppfyllas av bolaget

3.4.1 Villkor avseende bolagets storlek

I Företagsskattekommitténs förslag framkommer ett storlekskrav på bolaget som andelarna
hänför sig till. För att villkoret ska anses vara uppfyllt ska bolaget uppfylla villkoren för
små- och mikroföretag som stagats av EU i en rekommendation från kommissionen.⁹³ Med
termen ”småföretag” menas bolag som omsätter, och har en balansomslutning på, mindre
än 10 miljoner euro per år och sysselsätter mindre än 50 personer.⁹⁴ Termen ”mikroföre-

⁸⁷ SOU 2012:3, s 107.

⁸⁸ SOU 2012:3, s 115.

⁸⁹ SOU 2012:3, s 115.

⁹⁰ SOU 2012:3, s 117.

⁹¹ 39:14 IL och 39:22-24a IL.

⁹² SOU 2012:3, s 117.

⁹³ SOU 2012:3, s.119.

⁹⁴ KOM 2003/361/EG bilaga 1, avdelning I, artikel 2.2.

tag” syftar på bolag vars omsättning och balansomslutning inte överstiger 2 miljoner euro och som sysselsätter maximalt nio personer.⁹⁵

Kravet på att bolaget ska anses vara ett små- eller mikroföretag hindrar inte att bolaget ingår i en koncern.⁹⁶ Definitionen av en koncern är densamma som den som återfinns i aktiebolagslagen⁹⁷. Det finns vidare inget som hindrar att bolaget har ett mindre andelsinnehav i ett annat bolag.⁹⁸ Dock ska dessa förhållanden tas med i beräkningen när man beräknar arbetskraft, årsomsättning och balansomslutning vid fastställandet av huruvida bolaget är att anse som ett mikro- eller småbolag.⁹⁹

Ägare av andelar i ett bolag som till 25 procent eller mer, direkt eller indirekt, kontrolleras av ett offentligt organ får inte göra riskkapitalavdrag.¹⁰⁰ Gränsdragningen om 25 procent är stadgad på EU-nivå.¹⁰¹ Anledningen till att undantaget finns är att ett offentligt styrt bolag kan ha vissa ekonomiska fördelar framför bolag som är finansierade med privata medel. Undantaget motiveras vidare med att det kan vara svårt att fastställa antalet anställda och ta fram finansiella uppgifter för ett bolag som ingår i en offentlig organisation.¹⁰²

3.4.2 Villkor avseende förvärvet

För att riskkapitalavdraget ska bli tillämpligt ska andelarna i bolaget betalas kontant. Det innebär att avdrag inte kan göras i de fall där betalning har skett genom apportegendom, kvittning av fordran eller liknande. Syftet bakom villkoret är bestämmelsens syfte att öka tillgången på riskkapital på marknaden samt att undanröja asymmetrin mellan beskattningen av eget kapital och lånat kapital.¹⁰³

Ett ytterligare villkor avseende förvärvet är att andelarna måste förvärfas vid bolagets bildande alternativt vid en nyemission. Om andelarna förvärfas i en ekonomisk förening får avdrag även göras för tillskott i form av förlagsinsats eller medlemsinsats. Det innebär att ägare i existerande bolag utan behov av kapitaltillskott genom en nyemission ej kan göra riskkapitalavdrag.¹⁰⁴

⁹⁵ KOM 2003/361/EG bilaga 1, avdelning I, artikel 2.3.

⁹⁶ SOU 2012:3, s 120-121.

⁹⁷ 1:11 Aktiebolagslag (2005:551).

⁹⁸ SOU 2012:3, s 120-121.

⁹⁹ SOU 2012:3, s 119.

¹⁰⁰ SOU 2012:3, s 125.

¹⁰¹ KOM 2003/361/EG, ingress (13).

¹⁰² SOU 2012:3, s 125.

¹⁰³ SOU 2012:3, s 131.

¹⁰⁴ SOU 2012:3, s 131.

3.4.3 Villkor avseende löneunderlaget

En förutsättning för att riskkapitalavdraget ska bli tillämpligt är att det sammanlagda löneunderlaget inte understiger 300 000 kronor det år anskaffningen av andelarna genomförs eller det nästkommande beskattningsåret. Beräkningen av löneunderlaget följer det beräkningssätt som gäller för beräkning av löneunderlaget i företag med kvalificerade andelar.¹⁰⁵

Anledningen till att man föreslår ett krav på ett visst löneunderlag är att kommittén anser att ett sådant minskar risken för missbruk av avdraget. Kravet på löneunderlaget hindrar enligt kommittén att bolag startas i syfte att kunna ta del av avdraget genom att riskkapitalavdrag ges först när löner betalas ut från bolaget vilket gör att någon form av verksamhet måste drivas i bolaget.¹⁰⁶

3.4.4 Villkor avseende bolagets bransch

För att ett riskkapitalavdrag ska få göras måste bolaget, i vilket andelar förvärvats, bedriva någon form av rörelse.¹⁰⁷ För att villkoret ska vara uppfyllt krävs att bolagets verksamhet omfattar annat än innehav av kontanta medel, värdepapper eller liknande tillgångar. Denna typ av verksamhet anses inte vara den typ av rörelse som ska berättiga till riskkapitalavdrag.¹⁰⁸

Riskkapitalavdrag får inte göras om de förvärvade andelarna är andelar i ett bolag som bedriver verksamhet inom kol-, varvs- eller stålindustrin. Anledning till att dessa branscher exkluderas från möjligheten att ta del av riskkapitalavdraget är att det stadgats på EU-nivå att statligt stöd inte får ges till dessa branscher.¹⁰⁹

3.4.5 Villkor avseende bolagets ekonomiska situation

För att riskkapitalavdraget ska bli tillämpligt får bolaget inte befinna sig i ekonomiska svårigheter. Villkoret är uppställt på grund av de regler som finns inom EU avseende statligt stöd. Definitionen för när ett bolag anses befinna sig i ekonomiska svårigheter motsvarar de bestämmelser som redan finns i svensk rätt.¹¹⁰

¹⁰⁵ SOU 2012:3, s 133, för beräkning se 57:17-18 IL.

¹⁰⁶ SOU 2012:3, s 132.

¹⁰⁷ SOU 2012:3, s 134.

¹⁰⁸ 2:24 IL.

¹⁰⁹ SOU 2012:135, se även 2006/C194/02, sektion 2.1.

¹¹⁰ SOU 2012:3, s 136-137.

Den första situationen där ett riskkapitalavdrag inte kan göras är en situation där bolaget, i vilket andelarna är förvärvade, är skyldigt att upprätta en kontrollbalansräkning.¹¹¹ En kontrollbalansräkning ska göras när det kan antas att bolagets egna kapital understiger 50 procent av det registrerade aktiekapitalet eller när bolaget inte kan betala en utmätningsfordran.¹¹²

Den andra situationen då ett bolag anses befinna sig i ekonomiska svårigheter är en situation där bolaget anses vara i obestånd enligt redan gällande svenska regler.¹¹³ Ett bolag anses befinna sig i obestånd när det inte kan betala sina skulder och den situationen anses vara bestående.¹¹⁴ Den sista situationen där ett bolag ska anses befinna sig i ekonomiska svårigheter när bolaget inlett ett förfarande avseende företagsrekonstruktion^{115, 116}.

3.5 Ytterligare villkor för att undvika skatteundandragande

Företagsskattekommittén föreslår en rad villkor för att minimera risken för skatteundandragande. Dessa villkor syftar även till att minska risken för att riskkapitalavdraget nyttjas på ett sätt annat än som ett incitament för att öka riskkapital på marknaden och att utjämna den skattemässiga asymmetrin.¹¹⁷

Det första villkoret avser vissa situationer där aktiekapitalet har minskats under beskattningsåret närmast före det år då andelarna förvärvades alternativt under det år då andelarna betalades om betalning skedde innan nyemissionen för vilket ansökan om avdrag omfattar. Om minskningen av aktiekapitalet beror på en återbetalning till den skattskyldige på grund av tidigare innehav får riskkapitalavdrag inte göras.¹¹⁸

Det andra villkoret avser situationer där andelarna i bolaget är kvalificerade andelar. För sådana fall får riskkapitalavdraget bara beräknas till 50 procent av underlaget.¹¹⁹

Det tredje villkoret rör ändamålet för det tillskjutna kapitalet. Andelar som förvärvas vid uppstarten av ett bolag eller vid en nyemission ger inte rätt till riskkapitalavdrag om kapitalet som hänför sig till förvärvet ska användas för så kallade interna förvärv. Med interna

¹¹¹ SOU 2012:3, s 138.

¹¹² 25:13-14 ABL.

¹¹³ SOU 2012:3, s 138.

¹¹⁴ 1:2 Konkurslagen.

¹¹⁵ Se 2 kap lag (1996:764) om företagsrekonstruktion.

¹¹⁶ SOU 2012:3, s 139.

¹¹⁷ SOU 2012:2, s 155

¹¹⁸ SOU 2012:3, s 156.

¹¹⁹ SOU 2012:3, s 161.

förvärv åsyftas förvärv av andelar i ett bolag som förvärvas från den skattskyldige eller närstående till denne. Vidare omfattas även förvärv av en enskild näringsverksamhet från den skattskyldige eller närstående till denne om den tidigare ingått i ett bolag som ägs eller har ägts av dessa personer och förvärv av en verksamhet från ett bolag som ägs av den skattskyldige eller närstående till denne.¹²⁰

3.6 Skattelättnad enligt riskkapitalavdraget

3.6.1 Tidpunkt för riskkapitalavdraget

Riskkapitalavdraget ska göras vid anskaffningstillfället för andelarna, eller något av de två nästkommande beskattningsåren. Anledningen till att Företagsskattekommittén valt att utforma förslaget på det viset är att man vill ge den skattskyldige vissa valmöjligheter i förhållande till avdraget. Den skattskyldige har samma valmöjlighet när riskkapitalavdraget nyttjas vid en nyemission.¹²¹

Den skattskyldige kan välja att göra hela avdraget under ett och samma beskattningsår eller att dela upp det på alla tre åren. Syftet med uppdelningsmöjligheten är att öka möjligheten för den skattskyldige att kunna utnyttja hela avdraget.¹²²

3.6.2 Underlaget för avdraget och dess storlek

Underlaget för riskkapitalavdraget är anskaffningsutgiften för andelarna. För att anskaffningsutgiften ska ge rätt till avdrag måste den vara slutbetald under det aktuella beskattningsåret.¹²³

Riskkapitalavdraget motsvarar två tredjedelar av underlaget. Avdraget per person får högst uppgå till 1 miljon kronor per år och person. Takbeloppet för bolaget uppgår till 20 miljoner kronor per år.¹²⁴

3.6.3 Återföring av riskkapitalavdraget

Återföringen av riskkapitalavdraget sker i dess helhet vid den tidpunkt då andelarna avyttras. Detta för att avdraget är ett förtida avdrag avseende anskaffningsutgiften och inte en

¹²⁰ SOU 2012:3, s 164.

¹²¹ SOU 2012:3, s 113.

¹²² SOU 2012:3, s 113-114.

¹²³ SOU 2012:3, s 141.

¹²⁴ SOU 2012:3, s 141-142.

skattelättnad. Om endast en del av andelarna avyttras används genomsnittsmetoden¹²⁵ för att fastställa hur stor del av avdraget som ska återföras.¹²⁶ I ett fall där alla andelar avyttras vid samma tidpunkt får endast den del av anskaffningsutgiften som inte används som underlag för riskkapitalavdraget användas som anskaffningsutgift vid fastställandet av kapitalvinsten/kapitalförlusten. På så vis återförs riskkapitalet genom att den del som motsvarar avdraget inte får användas som anskaffningsutgift vid avyttringen.¹²⁷

Om andelarna övergår till en ny ägare genom bodelning, gåva, arv, testamente eller liknande övergår riskkapitalavdraget till den nya ägaren. Om den tidigare innehavaren har nyttjat riskkapitalavdraget blir den nya ägaren skyldig att återföra det vid avyttring av andelarna.¹²⁸

3.7 Exempel på tillämpningen

Person X förvärvar andelar i bolaget Y AB i januari år 1 och säljer dessa andelar i juli år 5. Andelarna förvärvas för 200 000 kronor.

Vid deklarationen år 2 får X göra riskkapitalavdrag för förvärvet av aktierna förutsatt att de formella kraven är uppfyllda. Underlaget för avdraget är de 200 000 kronorna som motsvarar anskaffningsvärdet. Avdraget i deklarationen år 2 motsvarar 2/3 av anskaffningsvärdet alltså 133 334 kronor. När X sedan avyttrar andelarna år Å5 deklarerar detta i deklarationen år 6. I deklarationen år 6 beräknas X vinst som försäljningsvärde – 1/3 av anskaffningsvärdet. De övriga 2/3 av anskaffningsvärdet som X fick avdrag med får inte användas som anskaffningsvärde vid försäljningen då de nyttjades i deklarationen år 6, på detta vis anses X fått en räntefri kredit avseende de 2/3 av anskaffningsvärdet som motsvarar riskkapitalavdraget.

3.8 Analys av modellens styrkor och svagheter

Nedan följer en analys av de svagheter och styrkor som finns avseende riskkapitalavdraget. Analysen ligger sedan delvis till grund för den slutliga analysen som syftar till att besvara huruvida riskkapitalavdraget är ändamålsenligt utifrån investeraravdragets ändamål. För att utgöra ett bra stöd för den slutliga analysen kommer analysen av modellens styrkor och

¹²⁵ 48:7 IL.

¹²⁶ SOU 2012:3, s 144-146.

¹²⁷ SOU 2012:3, s 144.

¹²⁸ SOU 2012:3, s 152-153.

svagheter att grundas på de element som är av relevans för att fastställa huruvida modellen är ändamålsenligt utifrån investeraravdragets ändamål.

Den första styrkan med riskkapitalet är att det utgör en skattelättnad för det egna kapitalet om än bara en tillfällig sådan. Anledningen till att det ska ses som en tillfällig skattelättnad är att avdraget ska återföras vid avyttringen av andelarna.

En annan styrka är att avdraget kan nyttjas av både externa investerare och de som arbetar i bolaget. Det gör att bolagsägaren kan göra avdrag för det kapital denne investerar själv men denne kan även attrahera externa investerare.

Den första svagheten hos riskkapitalavdraget rör dess utformning som en skattecredit. Att det inte är en definitiv skattelättnad är en svaghet då lättnaden inte är bestående och i den föreslagna utformningen mer liknar ett lån än en skattelättnad.

En annan svaghet med riskkapitalavdraget är att det endast kan tillämpas vid en tidpunkt. I och med att avdraget görs vid förvärvet av andelarna utjämnar det bara asymmetrin kortsiktigt. Det blir en tydlig skillnad mot lånat kapital där räntan på kapitalet är avdragsgill löpande. Att Företagsskattekommittén anser att riskkapitalavdraget ska ses som en räntefri skattecredit spelar ingen roll då problemet ligger i att räntekostnader för lånat kapital är avdragsgilla varje år medan kostnader kopplade till det egna kapitalet aldrig är avdragsgilla. En räntefri skattecredit gör därmed ingen skillnad avseende asymmetrin.

En ytterligare svaghet hos förslaget om riskkapitalavdrag är att reglerna är komplicerade och att det finns många restriktioner och villkor. Alla restriktioner och villkor resulterar i att det krävs vissa kunskaper av investerarna för att kunna tillämpa avdraget. Dessa kunskaper bör inte kunna krävas av privatpersoner, vilka är målgruppen för avdraget, besitter. Det kan råda oklarhet för investeraren vad en del av begreppen innefattar, t ex löneutrymme, termerna småföretag och mikroföretag osv. Resultatet blir att reglerna blir svårtillämpliga vilket kan leda till att reglerna inte tillämpas.

Sammanfattningsvis innebär riskkapitalavdraget en skattelättnad för det egna kapitalet. Dock är det bara en tillfällig skattelättnad som i många avseenden mer liknar ett lån än en skattelättnad. Att reglerna är invecklade gör att det finns risk för att avdraget anses vara svårtillämpat av dess målgrupp.

4 Enterprise Investment Scheme

4.1 Introduktion

I Storbritannien finns en skattelättnad kallad Enterprise Investment Scheme (EIS). EIS är en skattereduktion som bland annat ger fysiska personer rätt till skattemässiga avdrag motsvarande en del av det kapital de investerat i aktier i vissa bolag.¹²⁹

EIS infördes 1994¹³⁰ då det ersatte dess föregångare kallad Business Expansion Scheme.¹³¹ Under 1998 utvecklades modellen avseende de villkor som ställs för att modellen ska ge upphov till skattelättnad.¹³² Vidare pågår ett utvecklingsarbete av reglerna främst avseende beloppsgränser och liknande.¹³³ Detta arbete kommer inte att diskuteras vidare då inte påverkar användningen av nu gällande rätt som en modell.

4.2 Villkor avseende investeraren

4.2.1 Introduktion

För att investeraren ska anses vara en investerare som är berättigad till reduktion i enlighet med EIS finns vissa villkor som denne måste uppfylla. Om dessa villkor inte anses uppfyllda har investeraren inte rätt till reduktion enligt EIS.¹³⁴

Först och främst krävs att investeraren ska vara en fysisk person för att reglerna om EIS ska bli tillämpliga.¹³⁵ Vidare stadgas att investeraren som förvärvar andelarna förvärvar dem av kommersiella skäl och inte som en del av ett arrangemang som syftar till att undvika att betala skatt.¹³⁶

4.2.2 Otillåtna lån mellan investeraren och bolaget

En investerare blir inte berättigad till skattelättnad enligt EIS om det anses finnas ett lån från bolaget till investeraren eller en närstående till denne som kan anses vara sammanlän-

¹²⁹ ITA sektion 156 (1).

¹³⁰ FA 94 sektion 137.

¹³¹ HISTORY OF ENTERPRISE INVESTMENT SCHEMES, http://www.enterpriseinvestmentscheme.co.uk/history_eis_17.html nedladdad 2012-10-14.

¹³² Finance Act 1998 (1998 c. 36), *Finans akt 1998*, (FA 98), sektion 70-74.

¹³³ Finance Act 2012 (2012 c. 14) *Finans akt 2012*.

¹³⁴ ITA sektion 162.

¹³⁵ ITA sektion 156 (1).

¹³⁶ ITA sektion 165.

kat med investeringen.¹³⁷ Ett lån anses vara sammanlänkat med investeringen när lånet inte hade getts, eller getts på andra villkor, om investeringen i det relevanta bolaget inte hade gjorts eller föreslagits.¹³⁸ Ett sådant lån som faller inom tidsperioden om två år före, alternativt uppstarten av bolaget om det existerat mindre än två år, till och med tre år efter investeringen utgör ett hinder för att investeraren ska få skattereduktion enligt EIS.¹³⁹

Det får inte heller finnas krediter mellan parterna eller någon överlåtelse av fordran mellan dem. Det innebär att EIS inte ges i fall där bolaget t ex betalar en fordran som är utställd till investeraren, t ex en fordran avseende skuld på en bil.¹⁴⁰

4.2.3 Villkor avseende anknytning till bolaget

4.2.3.1 Introduktion

Investseraren får inte ha någon anknytning till bolaget denne investerar i varken före eller efter investeringstidpunkten. Tidszonen beräknas från en tidpunkt två år före investeringen till slutdatumet för aktierna.¹⁴¹ Med slutdatumet menas årsdagen som inträffar tre år efter det datum då aktierna emitterades alternativt den tredje årsdagen av det datum då bolaget börjar använda kapitalet till det de ändamål som var fastställt vid emissionstillfället om detta datum infaller senare än det första.¹⁴²

Anknytning till det emitterande bolaget kan också uppstå på grund av anknytning till ett av det bolagets dotterbolag eller närståendebolag.¹⁴³ I följande avsnitt avser termen dotterbolag ett bolag som under perioden två år före emittringen till tre år efter densamma ägs av det emitterande bolaget med minst 51 procent.¹⁴⁴ Med termen närstående bolag åsyftas bolag där en kompanjon till den skattskyldige är en styrelseman och det bolaget är ett dotterbolag eller partnerbolag till det emitterande bolaget eller något av dess dotterbolag.¹⁴⁵

Två av de lättnader som har samband med EIS kan dock tillämpas även om investeraren anses ha anknytning till bolaget. Den första lättnaden rör avdragsrätt för kapitalförluster som uppstår vid försäljning av andelarna. Den andra lättnaden rör möjligheten att skjuta

¹³⁷ ITA sektion 164 (1).

¹³⁸ ITA sektion 164 (2).

¹³⁹ ITA sektion 164 (1).

¹⁴⁰ ITA sektion 164 (3).

¹⁴¹ ITA sektion 163 (1).

¹⁴² VCM38070 - Enterprise Investment Scheme (EIS): Deferral Relief - shares issued on or after 6 April 1998: meaning of termination date, <http://www.hmrc.gov.uk/manuals/vcmmanual/vcm38070.htm>, nedladdad 2012-10-21.

¹⁴³ ITA sektion 166-171.

¹⁴⁴ ITA sektion 168 (5).

¹⁴⁵ ITA sektion 168 (4).

upp beskattningen vid försäljning av aktier som berättigar till EIS om kapitalet från försäljningen återinvesteras i aktier som berättigar till EIS.¹⁴⁶

4.2.3.2 Anknytning genom anställning eller post i styrelse

När det gäller berättigande till en skattelättnad enligt EIS anses den skattskyldige ha anknytning till ett bolag om denne är anställd på bolaget eller något av dess dotterbolag. En person som är anställd hos ett partnerföretag eller ett dotterbolag till detta anses också ha anknytning till bolaget.¹⁴⁷ Vidare anses en partner till bolaget eller något av dess dotterbolag ha en sådan anknytning till bolaget som gör att denne inte kan få skattereduktion enligt EIS.¹⁴⁸

En styrelseman anses ha anknytning till bolaget om denne eller en närstående mottar betalning eller är berättigad till betalning från bolaget eller ett närstående bolag under perioden två år före aktieförvärdet till tre år efter detsamma.¹⁴⁹ Här bortses från betalningar som avser kostnader som den skattskyldige eller en närstående till denne ådragit sig i sitt uppdrag som styrelseman. Vidare borträknas ränteinkomster om de härrör sig till avkastning på kapital som den skattskyldige har lånat ut till bolaget om ränteinkomsterna anses vara marknadsmässiga. Även utdelningar och liknande bortses från om de inte överskrider vad som kan anses vara normalt. Vidare bortses från leverans och varor och hyra avseende en fastighet som ägs av bolaget om priserna är marknadsmässiga.¹⁵⁰ Slutligen undantas ersättning för tjänster som den skattskyldige utfört till bolaget eller ett närstående bolag inom verksamheten som utförts helt eller delvis inom Storbritannien. Tjänsten får inte vara en sekretär-tjänst, ledningstjänst eller en tjänst av den typ som ligger inom bolagets verksamhet. För att ersättningen för tjänsten ska anses utgöra en sådan ersättning som gör att en styrelseman kan nyttja EIS ska ersättningen och tjänsten inkluderas i beräkningen av bolagets skattemässiga vinst.¹⁵¹

En styrelseman vars ersättning inte uppfyller de ovan nämnda kraven och därför anses ha anknytning till bolaget kan ändå anses ha rätt till viss lättnad enligt EIS. Ett exempel på en

¹⁴⁶ EIS guidance, <http://www.hmrc.gov.uk/eis/guidance.pdf> sektion 1.3.4, nedladdad 2012-10-21.

¹⁴⁷ ITA sektion 167 (a).

¹⁴⁸ ITA sektion 167 (b).

¹⁴⁹ ITA sektion 168 (1).

¹⁵⁰ ITA sektion 168 (2).

¹⁵¹ ITA sektion 168 (2).

sådan situation är en situation där en investerare sitter i bolagets styrelse och dennes intresse i bolaget härrör till dess intresse som investerare snarare än posten i styrelsen.¹⁵²

4.2.3.3 Anknytning genom intresse i bolagets kapital

Personer som på annat sätt än genom anställning och poster i styrelsen har ett intresse i bolagets kapital kan anses ha anknytning till bolaget på ett sådant sätt som gör att denne inte har rätt till reduktion enligt EIS. En skattskyldig anses ha anknytning till bolaget om denne direkt eller indirekt innehar eller har rätt att förvärva mer än 30 procent av det normala aktiekapitalet, lånekapitalet eller det emitterade aktiekapitalet i bolaget eller något av dess dotterbolag. Anknytning anses också föreligga i fall då den skattskyldige innehar mer än 30 procent av rösterna i bolaget eller något av dess dotterbolag.¹⁵³

Den skattskyldige anses ha anknytning till bolaget om denne direkt eller indirekt innehar eller har rätt att förvärva rättigheter som skulle medföra att den skattskyldige har rätt till 30 procent eller mer av bolagets tillgångar i händelse av en likvidation av bolaget eller något av dess dotterbolag eller andra omständigheter.¹⁵⁴ Slutligen anses den skattskyldige ha anknytning till bolaget om denne har kontroll över det bolaget eller något av dess dotterbolag.¹⁵⁵ Att den skattskyldige eller en närstående till denne innehar andelar resulterar inte i att den skattskyldige anses ha anknytning till bolaget om de andelar den skattskyldige besitter är de enda andelar som emitterats och bolaget inte bedrev någon verksamhet vid den emissionen.¹⁵⁶

4.3 Villkor avseende aktierna och det investerade kapitalet

För att skattereduktion enligt EIS ska bli aktuell ska andelarna, emissionen och syftet med emissionen uppfylla vissa krav. Det uppställs även krav avseende minimumperiod, exits och skatteundragande.¹⁵⁷

Villkoren avseende aktierna är att de ska vara stamaktier som inte, under en period som börjar vid bolagets uppstart alternativt två år före emissionen och slutar tre år efter densamma, bär all nuvarande eller framtida företrädesrätt till utdelning eller bolagets tillgångar vid en likvidation eller bär all nuvarande eller framtida rätt till inlösen. Såvida aktierna inte

¹⁵² ITA sektion 169 (1).

¹⁵³ ITA sektion 170 (1).

¹⁵⁴ ITA sektion 170 (2).

¹⁵⁵ ITA sektion 170 (5).

¹⁵⁶ ITA sektion 170(6).

¹⁵⁷ ITA sektion 172.

är fondaktier ska de dessutom tecknas i kontanter och vara fullt betalda.¹⁵⁸ De emitterade aktierna, som inte är fondaktier, ska utfärdas i syfte att införskaffa kapital till en kvalificerad verksamhet.¹⁵⁹

Ett ytterligare villkor är att minst 80 procent av det kapital som tillförs bolaget genom emissionen av de aktuella aktierna eller alla likvärdiga aktier som emitteras under samma dag används för att utveckla den kvalificerade verksamheten och att det kapitalet tillförs bolaget senast 12 månader efter emissionen.¹⁶⁰ Villkoret om att 80 procent av kapitalet ska tillföras för att utveckla den kvalificerade verksamheten påverkas inte av att en mindre del av kapitalet används för andra ändamål.¹⁶¹

Dessutom uppställs ett villkor som fastslår att verksamheten i bolaget måste ha pågått under minst 4 månader vid eller efter utfärdandet av de berörda aktierna för att skattelättnad enligt EIS ska bli aktuellt. Verksamheten ska ha utförts i bolaget eller i ett dotterbolag i vilket bolaget äger minst 90 procent.¹⁶² Om bolaget sätts i konkurs, eller på annat sätt lägger ner sin verksamhet av äkta kommersiella skäl och nedläggningen inte kan ses som en del i ett system där huvudsyftet är att undvika skatt kan EIS tillämpas även om verksamhetsperioden understiger fyra månader.¹⁶³

Ett ytterligare villkor för att EIS ska bli tillämpligt ställs avseende att det i förväg inte får finnas några fastställda exit-möjligheter för investeraren. Det får inte heller finnas några fastställda arrangemang som syftar till att underlätta återköp, byte eller annan överlåtelse av de emitterade aktierna.¹⁶⁴ Det är vidare inte tillåtet att genom avtal avseende t ex försäkringar, ersättningar eller garantier helt eller delvis undanröja de risker som normalt sett är knutna till en likande investering.¹⁶⁵ Bestämmelsen innefattar inte avtal som är begränsade till det emitterande bolaget eller dotterbolag till det emitterande bolaget om sådana avtal finns om skyddet avser att undanröja risker som uppstår med hänsyn till bolaget eller bolagets verksamhet.¹⁶⁶

¹⁵⁸ ITA sektion 173 (1)-(3).

¹⁵⁹ ITA sektion 174.

¹⁶⁰ ITA sektion 175 (1).

¹⁶¹ ITA sektion 175 (2).

¹⁶² ITA sektion 176 (2).

¹⁶³ ITA sektion 176 (4).

¹⁶⁴ ITA sektion 177 (1)(a).

¹⁶⁵ ITA sektion 177 (1)(d).

¹⁶⁶ ITA sektion 177(4).

Vid tillämpningen av EIS får det inte finnas avtal vars innehåll tyder på att bolaget har som syfte att upphöra med den verksamhet som finns i bolaget vid emissionstillfället efter att emissionen genomförs.¹⁶⁷ Det får heller inte förekomma avtalade system för att bortskaffa eller betydligt minska tillgångarna i det emitterande bolaget eller ett bolag med anslutning till det.¹⁶⁸ Detta gäller inte om systemen inträder i fall av likvidation förutom om det finns ett underliggande avtal om att bolaget, efter emissionen ska likvideras eller om avtalen kan appliceras i fall då likvidationen av bolaget sker på andra grunder än rent affärsmässiga.¹⁶⁹

Det sista villkoret avseende bolaget som emitterar aktier är att emissionen ska göras av rent affärsmässiga skäl. Syftet får inte vara att undkomma beskattning.¹⁷⁰

4.4 Villkor avseende bolaget

4.4.1 Villkor avseende bolagets verksamhet

För att EIS ska bli tillämpligt måste det emitterande bolaget under en period som inleds vid bolagets start alternativt två år före emissionen och slutar tre år efter densamma uppfylla vissa villkor avseende dess verksamhet. Villkoret är att bolaget, eller något av dess dotterbolag eller parterbolag ska ha en affärsmässigt genomförd verksamhet vars syfte är att skapa vinster för bolaget.¹⁷¹ Det villkoras vidare att bolaget under tidigare nämnda tidsperiod till största delen inte bedriver sådan verksamhet som är exkluderad från verksamheter som är godkända för EIS.¹⁷²

De verksamheter som inte anses ge rätt till EIS, alltså de som är exkluderade, är t ex bank, försäkring och liknande verksamheter. Även verksamheter som innefattar juridiska och redovisningstjänster exkluderas tillsammans med verksamheter som inkluderar mottagande av licensavgifter och royalties. Handel med mark, som råvara eller i optioner, aktier eller liknande värdepapper exkluderas tillsammans med handel av varor med undantag av den handel som utförs av en återförsäljare eller distributör. Vidare exkluderas leasing, framförallt leasing av fartyg, vårdverksamhet, fastighetsutveckling, lantbruk, skogsbruk och hotellverksamhet.¹⁷³

¹⁶⁷ ITA sektion 177 (1)(b).

¹⁶⁸ ITA sektion 177 (1)(c).

¹⁶⁹ ITA sektion 177(3).

¹⁷⁰ ITA sektion 178.

¹⁷¹ ITA sektion 181 (1), 181(2) och 189(1)(a).

¹⁷² ITA sektion 189 (1)(b).

¹⁷³ ITA sektion 192.

Om ett bolag försätts under konkursförvaltning resulterar det inte i att det inte anses uppfylla villkoren för verksamheten.¹⁷⁴ Detta gäller under förutsättning att förändringen i bolaget är en följd av att bolaget står under konkursförvaltning, tvångsförvaltning eller likvidation och att det är ett resultat av kommersiella skäl och inte är en del i ett arrangemang med huvudsakligt syfte att undgå att betala skatt.¹⁷⁵

4.4.2 Villkor avseende oberoende och kontroll

För att EIS ska bli tillämpligt ska det emitterande bolaget är ett onoterat bolag. Det är inte tillåtet att tillämpa EIS i fall då bolaget är onoterat vid emissionstillfället men där det vid emissionen är planerat att börsnotera bolaget. Det är inte heller tillåtet att nyttja EIS i fall där det är planerat att bolaget ska bli ett dotterbolag till ett annat bolag genom t ex utbyte av aktier. Villkoret ska vara uppfyllt från bolagets start alternativt två år före emissionen till tre år efter densamma.¹⁷⁶

För att en investerare ska bli berättigad till reduktion enligt EIS uppställs villkor avseende det emitterande bolagets oberoende och kontroll. Det första villkoret som uppställs är att det emitterande bolaget, under perioden som börjar vid bolagets start alternativt två år före emissionen till tre år efter densamma, inte får kontrollera ett bolag som inte är ett kvalificerat dotterbolag till detsamma. Detta villkor kompletteras med ett villkor som säger att det inte får föreligga några arrangemang som resulterar i att det emitterande bolaget under den nämnda perioden kommer att misslyckas med att uppfylla det kravet.¹⁷⁷

Villkoret avseende bolagets oberoende är utformat så att bolaget inte under den ovan nämnda tidsperioden får ägas till 51 procent eller mer av ett annat bolag eller på annat vis vara kontrollerat av ett annat bolag. Det får heller inte finnas arrangemang vid investerings-tidpunkten som kan resultera i att bolaget inte kan anses uppfylla kravet någon gång under den fastställda perioden.¹⁷⁸

¹⁷⁴ ITA sektion 182 (1).

¹⁷⁵ ITA sektion 182 (2).

¹⁷⁶ ITA sektion 184(1).

¹⁷⁷ ITA sektion 185 (1).

¹⁷⁸ ITA sektion 185 (2).

4.4.3 Villkor avseende bolagets ekonomiska ställning

Värdet av bolagets bruttotillgångar får inte överstiga 7 000 000 pund omedelbart före emissionstillfället. Omedelbart efter emissionstillfället får samma tillgångar inte överstiga 8 000 000 pund.¹⁷⁹

I fall då det finns aktier i ett moderbolag får värdet av hela koncernens tillgångar inte överstiga 7 000 000 pund omedelbart före emissionen. Koncernens tillgångar får inte överstiga 8 000 000 pund omedelbart efter emissionen.¹⁸⁰ Vid fastställande av koncernens tillgångar ska beräkningen göras utifrån varje enskilt bolags tillgångar, med avräkning för de tillgångar som utgörs av aktier eller andra värdepapper i andra bolag i koncernen.¹⁸¹

4.4.4 Villkor avseende bolagets dotterbolag

Om det emitterande bolaget har några dotterbolag måste dessa, under perioden som inleds vid bolagets start, alternativt två år före emissionen, och slutar tre år efter densamma, anses vara ett kvalificerat dotterbolag.¹⁸² För att ett dotterbolag ska uppfylla kraven för att vara ett kvalificerat dotterbolag ska det vara kontrollerat till minst 51 procent av det emitterande bolaget. Dotterbolaget får inte vara kontrollerat av något annat bolag än det emitterande bolaget och dess dotterbolag. Slutligen får det inte finnas avtal eller liknande som riskerar att innebära att kraven kommer att upphöra att vara uppfyllda under den relevanta perioden.¹⁸³

Om dotterbolagets verksamhet innefattar fastighetsförvaltning ska det emitterande bolagets kontroll uppgå till 90 procent under perioden som startar två år före emissionen, alternativt vid bolagets uppstart och slutar tre år efter emissionen. I begreppet fastighetsförvaltning ingår förvaltning av mark eller egendom vars värde härrör till marken.¹⁸⁴

4.5 Skattelättnad enligt EIS

Skattereduktionen enligt EIS motsvarar 30 procent av kostnaderna för andelarna. Dessa procent räknas på investeringar upp till 1 000 000 pund.¹⁸⁵ Vidare medges undantag från

¹⁷⁹ ITA sektion 186 (1).

¹⁸⁰ ITA sektion 186 (2).

¹⁸¹ ITA sektion 186 (3)(b).

¹⁸² ITA sektion 187.

¹⁸³ ITA sektion 191 (1).

¹⁸⁴ ITA sektion 188.

¹⁸⁵ ITA sektion 158 (2a) och Finance Act 2011 (2011 c. 11), *Finans akt 2011*, sektion 42(2).

kapitalvinstbeskattning vid det tillfälle då andelar som gett rätt till reduktion enligt EIS avyttras.¹⁸⁶

Om en kapitalförlust uppstår vid avyttring av andelar kan den del av förlusten som inte täcks av den reduktion som gavs vid förvärvet av andelarna kvittas mot beskattningsbara inkomster. Det innebär att om en reduktion ges med 30 000 pund vid reduktionstillfället och förlusten vid avyttringen av andelarna blir 50 000 pund så kan de mellanliggande 20 000 punden kvittas vid försäljningen.¹⁸⁷ Om andelar som gett upphov till reduktion enligt EIS avyttras och det kapitalet som erhålls i samband med avyttringen återinvesteras i bolag som uppfyller kraven för EIS undantas en eventuell kapitalvinst från beskattning.¹⁸⁸

4.6 Exempel på tillämpningen

Person X förvärvar andelar i bolaget Y AB i januari år 1 och säljer dessa andelar i juli år 5. Andelarna förvärvas för 200 000 pund.

Den första reduktionen som blir aktuell för X är 30 procent av anskaffningsutgiften. Det innebär att X här får en skattelättnad med 60 000 pund.

Alternativ 1: om kapitalvinst uppstår vid avyttringen. Vid avyttringen år 5 blir ingen kapitalvinstbeskattning aktuell.

Alternativ 2: en kapitalförlust om 70 000 pund uppstår. Om en kapitalförlust om 70 000 pund uppstår vid avyttringstillfället av aktierna kan den del av aktierna som vid förvärvet inte gav rätt till reduktion kvittas. I det här exemplet blir det i så fall 10 000 pund (70 000-60 000) som kan kvittas som förlust vid avyttringen.

4.7 Analys av modellens styrkor och svagheter

Nedan följer en analys av EIS modellens styrkor och svagheter. Analysen används som stöd för att besvara huruvida EIS är ändamålsenligt utifrån investeraravdragets ändamål i den slutliga analysen. För att utgöra ett bra stöd för den slutliga analysen kommer analysen av modellens styrkor och svagheter att grundas på de element som är av relevans för att fastställa huruvida modellen är ändamålsenligt utifrån investeraravdragets ändamål.

¹⁸⁶ Taxation of Chargeable Gains Act 1992 (1992 c. 12) *Akten om beskattning av avgiftsbelagda vinster 1992* (TGCA 92) sektion 150 (2).

¹⁸⁷ ITA sektion 131 (1) och (2).

¹⁸⁸ TGCA 92, Schema 5B.

Den främsta styrkan hos EIS är att modellen bidrar till en viss utjämning av den skattemässiga asymmetrin. Asymmetrin utjämnas genom att EIS erbjuder dels en skattelättnad vid förvärvet och dels skattelättnader vid avyttringen. Dock medför inte EIS någon återkommande lättnad som kan jämföras med den lättnad som det innebär för de bolag som är finansierade med lånat kapital att göra avdrag för räntekostnaderna hänförliga till det lånade kapitalet.

En annan styrka hos EIS systemet infördes i mitten av 90-talet och har sedan dess utvecklats och förbättrats. Förbättringarna har bland annat syftat till att minska risken för skatteundandragande genom att lägga in ytterligare restriktioner. EIS-systemets ålder gör att systemet bör anses vara ett välbeprövat system för att undanröja den skattemässiga asymmetrin.

Den första svagheten hos EIS är att reglerna är invecklade och komplicerade. De innehåller många undantag och uppställer en rad krav på både investeraren och bolag i vilket investeringen som är föremål för reduktionen har genomförts. Det finns därmed en risk att de som egentligen är berättigade avdrag väljer att avstå från att nyttja reglerna eller helt enkelt inte förstår att de har rätt till det.

En annan svaghet är att EIS är en tillfällig skattelättnad. Även om ”lättnadspaketet” erbjuder ett flertal lättnader utjämnas inte den skattemässiga asymmetrin kontinuerligt på grund av att paketet inte innehåller en årligt återkommande reduktion.

Sammanfattningsvis kan det sägas att EIS erbjuder ett skattelättnadspaket som delvis utjämnar den skattemässiga asymmetrin då skattelättnaden hänförs till det egna kapitalet och utförs i flera steg. Dock motsvarar ingen av de skattelättnader som EIS erbjuder en total utjämning av asymmetrin då de inte är årligt återkommande. Dessutom är EIS svårtillgängligt med många villkor och restriktioner vilket försvårar tillämpningen och som därmed kan skapa en osäkerhet hos den som önskar erhålla skattelättnaden.

5 Notional Interest Deduction

5.1 Introduktion

Avdraget för Notional Interest Deduction (NID) fastställdes i Belgien i juni 2005.¹⁸⁹ Syftet är delvis att utjämna den asymmetri som råder avseende beskattning av riskkapital och lånat kapital men den belgiska regeringen ville samtidigt göra Belgien till ett attraktivt land att etablera en verksamhet i. Den belgiska regeringen ser även vikten av att kunna konkurrera med andra länder i EU avseende att locka utländska bolag samt att behålla sina egna.¹⁹⁰

NID-avdraget är ett årligt återkommande skatteavdrag som motsvarar ett avdrag för en specifik ränta avseende det egna kapitalet. Resultatet blir att juridiska personer kan göra ett årligt avdrag för en fiktiv ränta avseende det egna kapitalet.¹⁹¹

5.2 Fastställandet av underlaget för avdraget

5.2.1 Grunden för fastställandet

Vid bestämmandet av avdraget tas hänsyn till det totala egna kapitalet i bolaget vid utgången av den föregående beskattningsperioden. Bolagets egna kapital fastställs i enlighet med den nationella lagstiftningen om redovisning och bokslut.¹⁹²

Det riskkapital som fastställs genom balansräkningen ska sedan minskas med det skattemässiga nettovärdet, som vid utgången av det föregående beskattningsåret utgjordes av egna aktier, finansiella tillgångar bestående av aktier och andra typer av andelar. Avdrag görs även för tillgångar som vid den fastställda tidpunkten utgörs av andelar i investment företag och sådana inkomster som genom nationell lagstiftning berättigar till andra avdrag.¹⁹³

5.2.2 Bolag med verksamheter och fastigheter utomlands

Fastställandet av underlaget för NID-avdraget i situationer där bolaget har anläggningar utomlands sker på ett lite annorlunda sätt i jämförelse med bolag som inte har den typ av till-

¹⁸⁹ Se 22 Juin 2005. - Loi instaurant une déduction fiscale pour capital à risque (1), *Lagen om införande av ett skatteavdrag för riskkapital (1)*.

¹⁹⁰ DOC 51 1778/001, s 6-7.

¹⁹¹ Artikel 205 bis - quater CIR 92 och DOC 51 1778/001 s 3.

¹⁹² Artikel 205 ter §1 CIR 92.

¹⁹³ Artikel 205 ter §1 CIR 92.

gångar. Reglerna reglerar på vilket sätt värdet på dessa utländska tillgångar ska justera underlaget för NID-avdraget.¹⁹⁴

I situationer där bolaget har en eller flera verksamheter utomlands vilkas inkomster, helt eller delvis, är undantagna från beskattning genom dubbelbeskattningsavtal tas effekterna av undantaget med i beräkningen. Det bokförda riskkapitalet i bolaget ska då minskas med den positiva skillnaden mellan det bokförda värdet på tillgångarna och skulderna i den utländska verksamheten. Från tillgångarna borträknas sådana aktier och andelar som räknas bort vid fastställandet av riskkapitalet i inhemska bolag.¹⁹⁵

I de fall då ett bolag har en fastighet utomlands som inte är del av en verksamhet i en filial eller i ett dotterbolag och vinsten som härrör sig till fastigheten är undantagen från beskattning enligt ett dubbelbeskattningsavtal minskas vinsten med den positiva skillnaden mellan tillgångarna och skulderna som är hänförliga till fastigheten.¹⁹⁶

5.2.3 Minskning av riskkapitalet vid fastställande av avdragets storlek

Det riskkapital som fastställs genom balansräkningen, efter de avdrag som gäller för eventuella utländska tillgångar minskas med det bokförda värdet på materiella tillgångar till den del kostnaderna för dessa, med ett oskäligt belopp, överstiger bolagets behov.¹⁹⁷ Bestämelsen tillämpas i fall då bolaget äger tillgångar, t ex en fastighet, som enbart eller till största delen nyttjas av bolagets ägare eller närstående till denna och fastighetens fulla storlek därmed inte behövs för att tillgodose bolagets behov. Den del av värdet för fastigheten som motsvarar den del som innehas endast för ägarens bruk ska borträknas från underlaget.¹⁹⁸ Riskkapitalet minskas vidare med värdet av de tillgångar som bolaget innehar för att kunna genomföra investeringar om tillgångarna är av en sådan art att de normalt inte är avsedda att skapa en regelbunden inkomstbeskattning.¹⁹⁹

Vissa inkomster och utgifter från fastigheter som ägs av bolaget undantas vid fastställandet av grunden för NID-avdraget. Inkomster, exempelvis hyresinkomster, som t ex uppstår för att bolagsledare eller närstående till dessa nyttjar fastigheter ska borträknas.²⁰⁰ Vidare görs

¹⁹⁴ Artikel 205 ter §2 CIR 92.

¹⁹⁵ Artikel 205 ter §2 CIR 92.

¹⁹⁶ Artikel 205 ter §3 CIR 92.

¹⁹⁷ Artikel 205 ter §4 punkt 1 CIR 92.

¹⁹⁸ DOC 51 1778/001 s. 14-15.

¹⁹⁹ Artikel 205 ter §4 punkt 2 CIR 92.

²⁰⁰ Artikel 205 ter §4 punkt 3 CIR 92.

avdrag för de vinster som bokförts men som ännu inte realiserats.²⁰¹ Det avdraget görs eftersom NID-avdraget grundas på det bokförda värdet av riskkapitalet i bolaget. I värdet kan orealiserade vinster vara inkluderade. Det anses inte berättigat att avdraget ska grundas på vinster som ännu inte realiserats varför dessa ska avräknas.²⁰²

I fall där riskkapitalet i bolaget ändras under beskattningsåret beräknas ett genomsnitt av riskkapitalet under beskattningsåret. Förändringar som sker under en månad anses ha inträffat den första dagen i den direkt påföljande månaden.²⁰³

5.3 Skattelättnad enligt NID

NID-avdraget är ett årligt återkommande skattemässigt avdrag för riskkapital som kan nyttjas av juridiska personer.²⁰⁴ Avdragets storlek fastställs genom en beräkning grundat på riskkapitalets storlek multiplicerat med en specifik ränta.²⁰⁵

Räntan fastställs som ett riktmärke som publiceras en gång per månad i enlighet med gällande bestämmelser för fastställande av inteckningsräntor.²⁰⁶ Vid fastställandet av räntan som ska gälla för avdraget används den ränta som anges för året före inkomståret.²⁰⁷

Om det vid ett tillfälle då NID-avdraget skulle kunna tillämpas inte finns tillräckligt kapital i bolaget för att kunna göra avdraget kan möjligheten skjutas framåt. Avdragsmöjligheten kan skjutas fram och nyttjas under de direkt följande sju beskattningsåren efter det år då avdraget inte kunde nyttjas.²⁰⁸

5.4 Exempel på tillämpningen

Bolaget X har vid utgången av år 2 ett eget kapital om 200 000 kronor. Bolaget innehar inga finansiella tillgångar i andra bolag eller tillgångar utomlands. Då bolaget är litet innehar de heller inga fastigheter eller andra tillgångar som utnyttjas av bolagets ägare för privat bruk. Vid deklarationen år 3 önskar bolaget nyttja NID-avdraget.

²⁰¹ Artikel 205 ter §5 CIR 92.

²⁰² DOC 51 1778/001 s. 15.

²⁰³ Artikel 205 ter §6 CIR 92.

²⁰⁴ Artikel 205 bis CIR 92 och DOC 51 1778/001 s. 3.

²⁰⁵ Artikel 205 quater §1 CIR 92.

²⁰⁶ Artikel 205 quater §2 CIR 92 och Artikel 9 §1, 4 AOUT 1992. - Loi relative au crédit hypothécaire., *Lagen om inteckning*.

²⁰⁷ Artikel 205 quater §3 CIT 92.

²⁰⁸ Artikel 205 quinquies CIR 92.

När det som i det ovanstående exemplet inte finns något som ska räknas av från det egna kapitalet blir uträkningen $200\,000 * \text{Räntan för år 1} = \text{Avdraget}$. Låt säga att räntan skulle vara 3 procent. Det skulle i så fall innebära att X får göra avdrag med 6 000 kronor ($200\,000 * 0.03$).

5.5 Analys av modellens styrkor och svagheter

Nedan följer en analys av NID-avdragets styrkor och svagheter. Analysen av styrkorna och svagheter används som stöd för den slutliga analysen avseende huruvida NID-avdraget är ändamålsenligt utifrån investeraravdragets ändamål. För att utgöra ett bra stöd för den slutliga analysen kommer analysen av modellens styrkor och svagheter att grundas på de element som är av relevans för att fastställa huruvida modellen är ändamålsenligt utifrån investeraravdragets ändamål.

Den första styrkan hos NID-avdraget är ett årligt återkommande avdrag som baseras på en fiktiv ränta, vilket gör att den skattemässiga asymmetrin avseende lånat kapital och eget kapital utjämnas. NID-avdraget bör därmed anses lösa problemet med den skattemässiga asymmetrin.

Den andra styrkan är att reglerna för NID-avdraget är enkla och innehåller få undantag. De enkelt utformade reglerna gör att även mindre bolag kan tillämpa dem utan att det krävs extern hjälp.

Den sista styrkan hos NID-avdraget rör dess utformning som medför en skattereduktion för alla bolag. Avdragets tillämplighet är inte begränsat till att gälla vissa typer av bolag, t ex små och medelstora bolag. Reglerna utesluter inte heller vissa företagsgrupper på grund av arten av dess verksamhet vilket gör att avdraget blir tillämpligt för fler.

En svaghet hos NID-avdraget avser de bolag med den typ av tillgångar som ska borträknas från riskkapitalet vid beräkning av avdragets storlek. För dessa bolag kan reglerna, trots att de jämförelsevis är enkelt utformade, upplevas som komplicerade. Anledningen till att de upplevs som komplicerade är att uträkningen är uppställd i flera steg och flertalet uträkningar. Det finns därmed risk att mindre bolag, som är dem som behöver lättnaden mest, väljer att inte tillämpa avdraget.

Sammanfattningsvis bör NID-avdraget anses vara en modell som utjämnar den skattemässiga asymmetrin då den erbjuder en årligt återkommande skattelättnad. Att reglerna är enkla gör att de blir lätta att tillämpa för dess målgrupp, en svaghet med avdraget är dock att de

regler som rör avräkning för fastigheter och utländska tillgångar kan upplevas som invecklade.

6 Analys

6.1 Grunderna för ändamålsanalysen

Den följande ändamålsanalysen kommer att basera sig på investeraravdragets syfte och effekter samt hur tillämpligt det är utifrån avdragets målgrupp.²⁰⁹ De punkter som analysen kommer gå in närmare på är, syftet, de önskade effekterna och risken för eventuella oönskade effekter. Utöver detta kommer användarvänligheten av de olika modellerna för skattelättnad att analyseras utifrån investeraravdragets målgrupp, privatpersoner. Användarvänligheter kommer att analyseras utifrån bland annat språket och komplexiteten i modellerna.²¹⁰

Den önskade effekten av investeraravdraget som analysen kommer att ta sikte på är den effekt som Regeringen hoppas ska uppstå som innebär att det ska bli lättare för de bolag som drabbats av asymmetrin att få tillgång till externt kapital. De bolag som i dagsläget beskattas hårdare på grund av den skattemässiga asymmetrin har svårt att få tillgång till externt kapital eftersom större del av deras vinster försvinner i skatt vilket medför ett högre avkastningskrav på bolaget för att det ska bli intressant att investera i det. Det är just den effekten som Regeringen vill komma till rätta med genom införandet av investeraravdraget.²¹¹

Den oönskade effekten som analysen kommer att ta sikte på är risken för skatteundandragande. Analysen kommer att fokusera på hur de olika modellerna är utformade för att minimera risken för skatteundandragande. Även reglernas utformning med hänsyn till investeraravdragets målgrupp kommer att analyseras.²¹²

6.2 Investeraravdragets ändamålsenlighet

Investeraravdraget är ett slutligt skatteavdrag för privatpersoner avseende 50 procent av anskaffningsvärdet för andelarna. Avdraget görs vid förvärvstillfället utan att rätten till avdrag för anskaffningsutgiften vid fastställandet av den skattemässiga vinsten vid avyttringen av andelarna påverkas. Investeraravdraget innebär således en skattelättnad för investeraren. Dock är det en skattelättnad som nyttjas vid ett tillfälle vilket skiljer sig från rätten till avdrag för räntekostnader avseende lånat kapital som görs på årsbasis. Det kan därmed inte

²⁰⁹ Se avsnitt 1.3.

²¹⁰ Se avsnitt 2.2.

²¹¹ Se avsnitt 1.1 och 2.2.

²¹² Se avsnitt 2.5.1.

anses att investeraravdraget utjämnar den skattemässiga asymmetrin då den uppstår årligen genom att räntekostnaderna för lånat kapital får dras av varje år medan investeraravdraget endast får dras av vid ett tillfälle. Det bör därmed lyftas fram att investeraravdraget främst blir ett incitament för investeringar i bolag och inte ett incitament som bestående utjämnar den skattemässiga asymmetrin.²¹³

Den önskade effekten att underlätta för små och nystartade bolag att få tillgång till externt kapital bör kunna anses vara uppnådd trots att syftet med investeraravdraget inte är uppfyllt. Det beror på att investeraren vid investeringstillfället får en skattelättnad om 50 procent av det investerade kapitalet vilket medför att dennes avkastningskrav avseende investeringen bör minskas då denne redan vid investeringstillfället fått en viss avkastning i form av en skattelättnad. Det innebär att en investerare som investerar 100 000 kronor i ett bolag "får tillbaka" 50 000 kronor av dessa direkt genom skattelättnaden. Denna skattereduktion bör påverka det krav på avkastningen i bolaget som investeraren har även om den skattemässiga asymmetrin inte är utjämnad.²¹⁴

Den främsta oönskade effekten som kan uppstå på grund av en skattelättnad är risken för att regeln utnyttjas på ett felaktigt sätt som innebär skatteundandragande. När det gäller investeraravdraget finns det en risk att skattelättnaden utnyttjas för investeringar i bolag där det egentligen inte finns någon verksamhet. Risken är alltså att reglerna används till skatteundandragande genom att det startas ett bolag endast för att de som investerar i det ska få rätt till skattelättnader utan att bolaget bedriver någon verksamhet. För att minimera denna risk innehåller investeraravdraget en rad villkor som ska försvåra för den enskilda att nyttja investeraravdraget för skatteundandragande.²¹⁵

Det första villkoret som bör lyftas fram avser bolagets löneunderlag och medför att det i bolaget måste finnas någon form utav löneutbetalningar som per kalenderår uppgår till minst 300 000 kronor för att investeraravdrag ska få göras. Samtidigt finns ett villkor som säger att investeringar i bolag som är skyldiga att upprätta en kontrollbalansräkning inte ger rätt till investeraravdrag. Det innebär att det måste finnas inkomster i bolaget som gör att bolagets kapital inte urholkas vid uppfyllandet av villkoret avseende löneunderlaget. Dessa två villkor tillsammans innebär att det inte går att starta ett bolag och sätta in aktiekapitalet som krävs för att kunna registrera bolaget för att sedan plocka ut det kapitalet som lön och

²¹³ Se avsnitt 2.2 samt 2.10.

²¹⁴ Se avsnitt 2.2, 3.8 och 2.9.

²¹⁵ Se avsnitt 2.4-2.7.

ändå ha rätt till skattelättnad enligt investeraravdraget. Villkoren samspelar således till att dels försvåra felaktigt utnyttjande av lättnaden samt att göra det mindre ekonomiskt fördelaktigt att utnyttja reglerna för att få en otillbörlig skattelättnad.²¹⁶

För att komplettera villkoret avseende löneunderlaget finns ett villkor som fastställer att det ska bedrivas rörelse i bolaget för att investeraren ska få göra investeraravdrag. Villkoret utesluter vissa verksamheter från att inkluderas i begreppet ”rörelse”. Det rör sig om sådana verksamheter som till mer än 75 procent utgörs av innehav i kontanta medel, värdepapper eller liknande. Anledningen till att dessa verksamheter utesluts är för att det dels inte krävs någon större arbetskraft för att upprätthålla dem. Genom att utesluta dessa verksamheter kan en person inte starta ett bolag och sedan använda det bolaget som förvaltningsbolag av sina egna tillgångar och sedan göra investeraravdrag för investeringen vid bolagets start. Det bör därför anses att villkoret bidrar till att minska risken för att investeraravdraget resulterar i skatteundandragande. Att en person skulle ha möjlighet att starta ett bolag endast i syfte att förvalta sin egendom i det samma och sedan plocka ut en del av avkastningen i det bolaget som lön och samtidigt göra investeraravdrag skulle innebära att investeraravdraget nyttjas för skatteplanering på ett sätt som strider mot syftet med investeraravdraget.²¹⁷

Dessa villkor kompletteras med att det inte är tillåtet att göra investeraravdrag om det finns någon form av värdeöverföringar mellan bolaget och investeraren. Det innebär att bolaget inte får föra över pengar eller annat av värde till investeraren innan denne förvärvar andelar i bolaget eftersom det då skulle vara möjligt att det blir en rundgång av kapitalet. Med rundgång av kapitalet menas att det kapitalet som investeraren investerar i bolaget egentligen är det kapital som denna mottagit från bolaget och att det således är bolagets egna kapital som investeras. Att tillåta investeraravdrag i sådana lägen skulle innebära att investeraren kan åtnjuta investeraravdrag utan att ha investerat något av sitt egna kapital i bolaget.²¹⁸

Reglerna kring investeraravdraget är invecklade, det finns mycket olika villkor som ska vara uppfyllda samt en rad grundförutsättningar för att investeraravdraget ska bli tillämpligt. Dessa villkor täcker allt från bolagets storlek, när och hur ett investeraravdrag kan göras, hur investeringen ska se ut, bolagets ekonomiska ställning osv. Med hänsyn till att investe-

²¹⁶ Se avsnitt 2.5.4 samt 2.5.5.

²¹⁷ Se avsnitt 2.5.5.

²¹⁸ Se avsnitt 2.6.

raravdraget riktar sig till fysiska personer kan det anses att reglerna kring investeraravdraget blir allt för invecklade för att det ska vara tillämpligt för målgruppen.²¹⁹

6.3 De andra modellernas ändamålsenlighet utifrån investeraravdragets ändamål

6.3.1 Riskkapitalavdrag

Syftet med investeraravdraget är att utjämna den skattemässigt asymmetriska behandlingen av bolag beroende på hur de är finansierade. Då riskkapitalavdraget utgör en räntefri skattecredit som i praktiken innebär att en del av den skattelättnad som medges vid avyttringen av en andel för anskaffningsutgiften flyttas till anskaffningstillfället bör det inte anses ha någon inverkan på den skattemässiga asymmetrin. Den skattemässiga asymmetrin uppstår på årsbasis eftersom kostnaderna för räntor får dras av vid varje deklarationstillfälle. Riskkapitalavdraget kan inte matcha det avdraget eftersom det bara innebär ett avdrag vid ett tillfälle. Att det dessutom inte är ett slutligt avdrag utan bara en skattecredit tyder ytterligare på att den skattemässiga asymmetrin inte utjämnas då avdraget inte resulterar i en slutlig skattelättnad.²²⁰

Den önskade effekten avseende att underlätta för små och nystartade bolag att få tillgång till lånat kapital genom att den strängare beskattningen minskas bör inte påverkas av riskkapitalavdraget. Anledningen är att riskkapitalavdraget inte utgör en faktisk skattelättnad vilket innebär att orsaken till effekten, den strängare beskattningen av bolag finansierade med eget kapital, inte undanröjs. Eftersom inte orsaken undanröjs i och med avdraget undanröjs inte heller effekterna av den.²²¹

När det gäller den oönskade effekten avseende risken för att riskkapitalavdraget utnyttjas för skatteundandragande är den risken relativt liten då avdraget innehåller en rad villkor som måste uppfyllas för att investeraren ska kunna göra riskkapitalavdrag. Dessutom bör riskkapitalavdragets utformning som en skattecredit medföra att det inte är attraktivt att nyttja för skatteundandragande på grund av att det inte medför någon slutlig skattelättnad. Den föreslagna formen av riskkapitalavdraget innehåller ett villkor om ett löneunderlag på minst 300 000 kronor i det bolag i vilket investeringen görs. Villkoret resulterar i att det måste finnas löner som utbetalas från bolaget vilket i sin tur innebär att bolaget måste ha

²¹⁹ Se avsnitt 2.3-2.7 samt 2.10.

²²⁰ Se avsnitt 3.2.

²²¹ Se avsnitt 3.2.

inkomster, förslagsvis genom någon form av verksamhet. Samtidigt finns det ett villkor som säger att bolaget inte får befinna sig i en situation där det egna kapitalet understiger 50 procent av det registrerade aktiekapitalet. Tillsammans gör dessa regler det svårt att nyttja avdraget i syfte att undgå beskattning eftersom det, för att det ska vara tillåtet att göra avdrag, måste finnas intäkter i bolaget eftersom det inte går att göra avdrag om löneunderlaget betalas ut med hjälp av eget kapital då det egna kapitalet i så fall utholkas.²²²

Vidare finns en rad ytterligare restriktioner som bidrar till att skatteundandragande undviks. Det rör sig bland annat om ett villkor avseende ändamålet bakom det tillskjutna kapitalet. Om det kapitalet tillskjuts i syfte att genomföra ett förvärv av andelar i ett annat bolag som ägs av samma person som genomför kapitaltillskottet eller en närstående till denne blir det inte möjligt att göra riskkapitalavdrag. Villkoret bör anses stärka skyddet mot skatteundandragande eftersom det medför att det blir svårare för den skattskyldige att investera pengar i ett bolag och nyttja det för sin egen vinning genom att förvärva andelar av sig själv och på så vis få tillbaka pengarna och ändå nyttja en skattereduktion avseende det investerade kapitalet.²²³

Då investeraravdragets ändamål är att vara en skattelättnad för fysiska personer bör språket och komplexiteten i reglerna vara anpassade därefter. Reglerna kring riskkapitalavdraget är invecklade, dels innehåller förslaget många villkor som ska uppfyllas av bolaget och investeraren och dels är reglerna för beräkningen av avdragets storlek och dess återförande något komplexa. Som förslaget ser ut i dagsläget är det inte helt tydligt för den skattskyldige hur avdraget ska göras och vad det faktiskt innebär vilket bidrar till att reglerna kan upplevas som invecklade vilket i sin tur kan innebära att en del väljer att inte nyttja avdraget på grund av den osäkerhet som uppstår på grund av utformningen.²²⁴

6.3.2 Enterprise Investment Scheme

EIS motsvarar ett paket med olika skattelättnader som hänför sig till det egna kapitalet i ett bolag. Det finns ett avdrag som utgör en skattelättnad vid förvärvet av andelarna samt lättnader avseende vinstbeskattningen och avdragsrätten vid avyttringen av dem. Investeraravdragets syfte är att utjämna den skattemässiga asymmetrin avseende bolag finansierade genom eget kapital respektive lånat kapital. Trots att EIS ger flertalet olika lättnader så erbjuder den ingen årligt återkommande lättnad som går att jämföra med det årliga avdraget för

²²² Se avsnitt 3.2, 3.4.3 och 3.4.5.

²²³ Se avsnitt 3.5.

²²⁴ Se avsnitt 3.3-3.6 sam 3.8.

lånat kapital. Därmed kan det inte sägas att EIS utjämnar den skattemässiga asymmetrin men att den ska anses ha en viss effekt på densamma i och med att det uppstår flera lättnader.²²⁵

Den önskade effekten som innebär undanröjande av den effekt av asymmetrin som gör att det, på grund av en strängare beskattning, ställs högre avkastningskrav på ett bolag som är finansierat genom eget kapital bör påverkas positivt av EIS. I och med att investeraren får rätt till ett skatteavdrag vid investeringstillfället och även kan undgå kapitalvinstbeskattning, alternativt kvitta förlusten, vid avyttringen bör investerarens avkastningskrav påverkas. Det beror på att investeraren i princip får tillbaka större delen av sitt investerade kapital i form av skattelättnader, dels direkt genom skattelättnaden som är hänförlig till förvärvet och dels vid avyttringen där en eventuell kapitalvinst inte beskattas och en kapitalförlust kan kvittas mot andra intäkter.²²⁶

EIS innehåller en mängd regler som begränsar vem som kan nyttja skattelättnaden vilket medför att det blir svårare att utnyttja reglerna för skatteundandragande. Till att börja med ställs krav på att investeraren inte får ha anslutning till bolaget, varken genom anställning, post i styrelsen eller genom annat intresse i bolagets kapital. Det innebär att EIS inte ges för personer som kan påverka hur bolaget utvecklas, det vill säga som har bestämmanderätt i bolaget. Det innebär vidare att den som investerat kapital t ex inte kan besluta om en omedelbar utdelning av kapital i bolaget vilket i så fall skulle innebära att denne direkt skulle få tillbaka hela eller en del av sitt kapital. Genom att begränsa målgruppen för EIS på det sättet försvårar det för den som vill nyttja EIS i rent skatteplaneringssyfte för att undgå beskattning eftersom denne inte själv kan påverka hur det kapital denne investerat används i bolaget.²²⁷

Utöver villkoren avseende investeraren finns en rad villkor som avser bolaget, dess verksamhet, ekonomiska ställning osv. Det villkor som uppställs, och som främst påverkar risken för skatteundandragande, är att bolaget bedriver en verksamhet som syftar till att skapa vinster. Villkoret avseende att bolaget måste bedriva en sådan verksamhet som syftar till att skapa vinster gör att det inte är möjligt för en investerare att investera i t ex ett skalbolag eller ett lagerbolag och sedan göra avdrag för detta medan kapitalet ligger i bolaget och väntar utan att någon verksamhet sker i bolaget. Tillsammans med det ovan nämnda villkoret

²²⁵ Se avsnitt 4.5.

²²⁶ Se avsnitt 4.5.

²²⁷ Se avsnitt 4.2.3.

avseende investerarens och dess närståendes anslutning till bolaget försvårar det ytterligare eftersom det inte blir möjligt för investeraren att själv starta upp ett bolag, eller att dess närstående startar ett bolag, i vilket denne inte bedriver någon verksamhet och samtidigt gör avdrag enligt EIS för investeringen. Att undvika denna typ av utnyttjande av reglerna medför att reglerna blir säkrare utifrån perspektivet att undvika skatteundandragande genom felaktigt utnyttjande av skattelättnaden. Ett ytterligare villkor som minskar risken för att EIS utnyttjas för skatteundandragande är att EIS inte blir tillämpligt på en investering där det finns ett lån mellan investeraren och bolaget. Villkoret medför att investeraren måste investera eget kapital i bolaget för att EIS ska bli tillämpligt. Om villkoret inte funnits hade det varit möjligt att en situation uppstått där bolaget ger investeraren ett lån, vilken i sin tur hade investerat kapitalet i bolaget och sedan fått skattereduktion för den investeringen enligt EIS. Det hade då uppstått en möjlighet för investeraren att få skattereduktion när denne egentligen investerar bolagets egna kapital igen.²²⁸

Reglerna kring EIS är invecklade. De innehåller en rad olika villkor som kan upplevas som komplexa och svårtillämpliga. Med tanke på att investeraravdragets ändamål är att tillhandahålla en skattelättnad för fysiska personer som investerar i små och nystartade bolag kan de invecklade reglerna upplevas som anskräckande för målgruppen genom att det uppstår en osäkerhet avseende tillämpligheten av EIS²²⁹.

6.3.3 Notional Interest Deduction

Syftet med investeraravdraget är, som nämns ovan, att utjämna den skattemässiga asymmetrin avseende lånat kapital och eget kapital. Då NID-avdraget är en årligt återkommande skattelättnad som ger rätt till avdrag för en fiktiv ränta på det egna kapitalet är det en modell som utjämnar den skattemässiga asymmetrin. Avdraget för den fiktiva räntan kan likställas med ränteavdraget för lånat kapital enligt svensk rätt. Det innebär således att asymmetrin utjämnas då både lånat kapital och eget kapital berättigas till skattemässiga avdrag för ränta, om än den ena är fiktiv. Dock bör det här tilläggas att investeraravdraget syftar till att vara en lättnad som ligger hos den fysiska personen medan NID-avdraget görs hos bolaget, alltså den juridiska personen. För det avseendet är inte NID-avdraget ändamålsenligt utifrån investeraravdragets ändamål.²³⁰

²²⁸ Se avsnitt 4.4.

²²⁹ Se avsnitt 4.2-4.4.

²³⁰ Se avsnitt 2.2 samt 5.3.

Avseende den önskade effekten av att undanröja den effekt av den skattemässiga asymmetrin som innebär att bolag som finansieras genom eget kapital har ett högre avkastningskrav ur investerarsynpunkt då större del av vinsten försvinner i beskattningen i jämförelse med en vinst i ett bolag finansierat med lånat kapital så bör även den anses utjämnad. Anledningen till detta är att NID-avdraget undanröjer den skattemässiga asymmetrin, således bör även de effekter denna leder till undanröjas i samband med att källan undanröjs.²³¹

Gällande den oönskade effekten som lyfts fram avseende investeraravdraget om skatteundandragande så innehåller NID-avdraget i den utformningen som finns i Belgien i dagsläget inga begränsningar eller inskränkningar som skulle hindra det. När man då kollar på NID-avdraget utifrån investeraravdragets ändamål bör NID-avdraget inte uppfylla det i det här avseendet. Men då NID-avdraget finns i lite olika former i olika länder finns det möjlighet att anpassa det utifrån investeraravdragets ändamål genom att lägga till villkoren avseende exempelvis bolagets löneunderlag och ekonomiska ställning.²³²

Trots att NID-avdraget är skapat för att användas av en juridisk person är reglerna enkla nog att kunna nyttjas av en fysisk person. Dock kan den del av reglerna som avser reducering av det egna kapitalet för bolag med fastigheter utomlands eller andra tillgångar som inte nyttjas enbart för bolagets behov uppfattas som komplicerade. I jämförelse med de andra modellerna så bör dock NID-avdraget ses som enkelt utformat då det inte innehåller den mängd villkor och begränsningar som de andra modellerna gör.²³³

²³¹ Se avsnitt 2.2 samt 5.3.

²³² Se avsaknad av villkor i kapital 5.

²³³ Se kapitel 5.

7 Slutsats

7.1 Investeraravdragets ändamålsenlighet

I analysen fokuseras på att analysera investeraravdragets ändamålsenlighet utifrån fyra punkter: syfte, önskade effekter, oönskade effekter och komplexiteten hos avdragets utformning. Även slutsatsen grundas på dessa fyra punkter avseende dels investeraravdraget och dels de alternativ som behandlats i uppsatsen.

Investeraravdragets syfte är att undanröja den skattemässiga asymmetrin genom att skapa en skattelättnad för det egna kapitalet som kan nyttjas av fysiska personer som investerar i små och nystartade bolag. Då den skattemässiga asymmetrin uppstår på grund av att årliga avdrag får göras avseende räntekostnader och investeraravdraget endast kan användas vid ett tillfälle är avdragets syfte inte uppfyllt. Trots att syftet inte anses vara uppfyllt bör det tilläggas att den skattemässiga asymmetrin påverkas då ett investeraravdrag om 50 procent överstiger den procentsats som motsvarar kostnadsräntan på lånat kapital. Om investeraren istället hade medgivits ett avdrag som totalt skulle motsvara 50 procent men som delats upp på flera år hade investeraravdraget i större utsträckning ansetts uppfylla sitt syfte.

Den önskade effekten med avdraget är att öka möjligheten för små och nystartade bolag att få tillgång till externt kapital eftersom dessa bolag ställs inför ett högre avkastningskrav då större del av dess vinst försvinner i beskattning. Då investeraravdraget ger en skattelättnad vid investeringstillfället om 50 procent av anskaffningsutgiften torde avkastningskravet från den externa investeraren påverkas positivt då denne får tillbaka en del av det investerade kapitalet i form av en skattereduktion.

Den oönskade effekten som kan uppstå av en skattelättnad likt investeraravdraget är att lättnaden utnyttjas för skatteundandragande. Genom att investeraravdraget innehåller en rad villkor som bland annat syftar till att försvåra för investeraren att undgå beskattning genom att utnyttja investeraravdraget på ett sätt som inte är avsett bör ändamålet vara uppfyllt i denna del. Även om risken inte helt är undanröjd så bör de villkor som finns i alla fall anses kraftigt minska risken för att investeraravdraget nyttjas på ett felaktigt sätt som innebär skatteundandragande. Nackdelen med den mängd villkor som föreslås är att reglerna kan upplevas invecklade för den målgrupp som investeraravdraget vänder sig till. Då investeraravdragets målgrupp är fysiska personer bör komplexiteten i reglerna ligga på en sådan nivå att målgruppen utan extern hjälp ska kunna tillämpa reglerna, vilket innebär att en viss

enkelhet i utformningen bör eftersträvas. Reglerna kring investeraravdraget är komplicerade med en rad olika villkor och inskränkningar. För en fysisk person kan reglerna därmed upplevas som avskräckande vilket gör att ändamålet inte kan anses vara uppfyllt i denna del.

Slutsatsen är att investeraravdraget inte är ändamålsenligt. Avdraget utjämnar inte den skattemässiga asymmetrin permanent utan bara vid det tillfälle då investeringen görs och regelns utformning är allt för komplicerad med hänsyn till målgruppen. Det bör dock framhållas att investeraravdraget uppfyller sitt ändamål avseende den önskade effekten samt minskningen av risken för den oönskade effekten. Minskningen av risken för den oönskade effekten hänger här till viss del samman med den komplexitet som finns i reglernas utformning. Det bör därmed anses att en viss komplexitet krävs, trots att det kan verka avskräckande för målgruppen, för att avdraget inte ska kunna utnyttjas på ett felaktigt sätt. Dock torde det faktum att investeraravdraget inte uppfyller sitt syfte väga tyngre än att den önskade bieffekten uppnås samt att risken för den oönskade effekten minskas, delvis genom regelns komplexa utformning.

7.2 De andra modellernas ändamålsenlighet utifrån investeraravdragets ändamål

7.2.1 Riskkapitalavdrag

Riskkapitalavdraget uppfyller inte investeraravdragets syfte att utjämna den skattemässiga asymmetrin. Det beror på att riskkapitalavdraget inte erbjuder en skattelättnad som är årligt återkommande och därmed kan anses jämförbar med avdraget för räntor avseende lånat kapital.

Ändamålet avseende den önskade effekten att underlätta för små och nystartade bolag att få tillgång till lånat kapital anses inte vara uppfyllt. Det beror på att riskkapitalavdraget inte är en slutlig skattelättnad då avdraget ska betalas tillbaka vid avyttringen av de förvärvade andelarna som avdraget härrör till. Riskkapitalavdraget bör därför ses som en förflyttning av en del av avdraget för anskaffningsvärdet som i nuläget får dras av vid försäljningen av aktier. En sådan förflyttning anses inte innebära att de externa investerarnas avkastningskrav på bolaget minskas vilket gör att den önskade effekten inte kan anses vara uppnådd.

När det gäller den oönskade effekten avseende skatteundandragande anses riskkapitalavdraget uppfylla investeraravdragets ändamål i det avseendet. Riskkapitalavdraget innehåller, en rad villkor som tillsammans avsevärt försvårar för investeraren att utnyttja avdraget för

otillåten skatteplanering och därmed skatteundandragande. Dock uppfylls den delen av ändamålet till viss del på bekostnad av tillämpligheten i reglerna. Riskkapitalavdraget innehåller en rad villkor och inskränkningar vilka försvårar tillämpningen av avdraget för investeraravdragets målgrupp. Riskkapitalavdraget anses därför inte anses uppfylla investeraravdragets ändamål avseende komplexiteten i regelns utformning.

Slutsatsen är att riskkapitalavdraget inte är ändamålsenligt utifrån investeraravdragets ändamål. Slutsatsen grundas främst på att riskkapitalavdraget inte uppfyller investeraravdragets syfte, att den önskade effekten inte uppnås och att regelns utformning är för komplex för investeraravdragets målgrupp. Att investeraravdragets ändamål uppfylls gällande undvikande av skatteundandragande anses vara underordnat då riskkapitalavdraget inte uppfyller investeraravdragets ändamål i de andra tre diskuterade punkterna. Dessutom uppfylls den delen av ändamålet som avser minskningen av risken för skatteundandragande delvis på bekostnad av det faktum att riskkapitalavdraget är komplex i sin utformning vilket påverkar huruvida avdraget upplevs som tillämpligt av målgruppen.

7.2.2 Enterprise Investment Scheme

EIS innehåller en rad olika skattelättnader, dock är ingen av de skattelättnader som erbjuds årligt återkommande och därmed jämförbar med den skattelättnad som ränteavdraget för lånat kapital innebär. Det medför att den skattemässiga asymmetrin inte kan anses utjämnad av EIS vilket i sin tur innebär att EIS inte kan anses uppfylla investeraravdragets syfte.

Genom att investeraren dels får en skattelättnad vid förvärvet i form av skattereduktion motsvarande 30 procent av anskaffningsvärdet och dels frihet från kapitalvinstbeskattning alternativt möjlighet att använda en kapitalförlust som kvittning vid försäljningen av aktierna bör investerarens avkastningskrav på bolaget minska. Den önskade effekten anses således vara uppfylld trots att investeraravdragets syfte inte anses vara uppfyllt.

När det gäller den oönskade effekten avseende risken för skatteundandragande innehåller EIS en rad villkor som minskar risken för att skattelättnaden används för skatteundandragande. Det gör att EIS i detta avseende ska anses uppfylla investeraravdragets ändamål. Dessa villkor medför dock att komplexiteten i skattelättnadens utformning anses vara för komplex för den målgrupp som investeraravdraget vänder sig till. Reglerna är invecklat utformade, bland annat med undantag och undantag från undantagen. Det gör att EIS inte kan anses uppfylla investeraravdragets ändamål avseende reglernas utformning med hänsyn till investeraravdragets målgrupp.

Sammanfattningsvis är slutsatsen således att EIS inte uppfyller investeraravdragets ändamål. Trots att EIS uppfyller ändamålet avseende minskning av risken för skatteundandragande samt den önskade effekten avseende tillgången på externt kapital bör det väga tyngre att investeraravdragets syfte inte uppfylls genom EIS samt att reglerna som syftar till att minska risken för skatteundandragande medför att reglerna blir för komplexa för att de ska bli tillämpliga för målgruppen.

7.2.3 Notional Interest Deduction

Då NID-avdraget innebär en årligt återkommande skattelättnad för en fiktiv ränta på det egna kapitalet går det att jämföra med den skattelättnad som uppstår när ett bolag gör avdrag för räntekostnaderna för det lånade kapitalet. I det hänseendet är investeraravdragets syfte uppfyllt då den skattemässiga asymmetrin utjämnas. Dock bör det nämnas att NID-avdraget vänder sig till en annan målgrupp än vad investeraravdraget gör vilket medför att NID-avdraget inte kan anses uppfylla investeraravdragets syfte fullt ut.

När det gäller den önskade effekten om att skattelättnaden ska medföra att externa investerarens avkastningskrav på bolagen sänks och att de bolagen därmed ska få tillgång till extern kapital så anses det ändamålet vara uppfyllt. Det motiveras med att eftersom den skattemässiga asymmetrin utjämnas så kommer beskattningen av bolag finansierade genom eget kapital att motsvara den beskattning som sker av bolag finansierade genom lånat kapital vilket gör att avkastningskravet avseende bolagen bör bli samma då beskattningen blir likvärdig.

När det gäller den oönskade effekten avseende risken för undandragande av skatt bör inte NID-avdraget anses uppfylla det ändamålet. Det beror på att NID-avdraget i den utformning som utretts i uppsatsen inte innehåller några begränsningar avseende tillämpningen av avdraget. Jämfört med de andra alternativen är NID-avdraget öppnare i sin utformning vilket gör att det lättare kan nyttjas för skatteundandragande. Denna mer öppna utformning medför att reglerna upplevs som lättillgängliga och lätta att förstå. Trots att NID-avdraget i den utformning som studerats i uppsatsen vänder sig till juridiska personer bör det därför anses att utformningen är tillräckligt enkel för att även en fysisk person ska kunna tillämpa reglerna. Därmed bör investeraravdragets ändamål anses uppfyllt även på den punkten.

Slutsatsen avseende NID-avdragets uppfyllande av investeraravdragets ändamål bör därför bli att den inte uppfyller det ändamålet. NID-avdraget uppfyller investeraravdragets syfte i den del som avser utjämnandet av den skattemässiga asymmetrin, dock bör det nämnas att

syftet inte uppfylls fullt ut då de båda skattelättnaderna vänder sig till olika målgrupper. På grund av att den skattemässiga asymmetrin utjämnas anses även den önskade effekten med investeraravdraget vara uppnådd. Det samma gäller språket och utformningen, reglerna är tillräckligt enkelt utformade för att en fysisk person ska kunna tillämpa dem även då NID-avdraget är utformat för att tillämpas av juridiska personer. Dock bör det noteras att den utformning som NID-avdraget har idag inte ger något skydd mot skatteundandragande vilket resulterar i att den delen av investeraravdragets ändamål inte kan anses vara uppfyllt.

7.3 Sammanfattande slutsats avseende ändamålsenligheten

Sammanfattningsvis bör slutsatsen bli att ingen av de modeller som studerats i uppsatsen uppfyller investeraravdragets ändamål. Varken investeraravdraget, riskkapitalavdraget eller EIS uppfyller syftet att utjämna den skattemässiga asymmetrin. Den enda modellen som faktiskt utjämnar asymmetrin är NID-avdraget som ger en avdragsrätt för det egna kapitalet som motsvarar avdraget för räntekostnader för lånat kapital.

NID-avdraget kan ändå inte anses vara ändamålsenligt utifrån investeraravdragets ändamål då de båda modellerna riktar sig till olika målgrupper samt att NID-avdraget inte innehåller några villkor eller andra begränsningar som minskar risken för skatteundandragande.

Analysen har visat att det är svårt att utforma ett ändamålsenligt avdrag vars utformning dels ska minska risken för skatteundandragande och dels vara tillräckligt enkelt utformad för att en målgrupp bestående av fysiska personer ska kunna tillämpa det. Det beror på att det för att minska risken för skatteundandragande krävs att det finns villkor eller restriktioner som detaljerat styr hur regeln ska tillämpas. Analysen har visat att dessa restriktioner påverkar hur regelns komplexitet uppfattas, då investeraravdragets målgrupp är fysiska personer upplevs de modeller som innehåller restriktioner avseende tillämpningen som för komplexa för målgruppen. Den modell som inte har några sådana restriktioner är istället för lätt att utnyttja för skatteundandragande. Slutsatsen är således att det, för att en modell ska anses vara helt ändamålsenlig, krävs att en balansgång mellan dessa två element hittas.

Referenslista

EU

EU direktiv

Gemenskapens riktlinjer 2004/C 244/02 för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter

Gemenskapens riktlinjer 2006/C194/02 för statligt stöd för att främja riskkapitalinvesteringar i små och medelstora företag.

Kommissionens rekommendationer

Kommissionens rekommendation (2003/361/EG) av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag

Nationellt

Belgien

Lag

Code des impôts sur les revenus 1992. (CIR 92)

4 Aout 1992. - Loi relative au crédit hypothécaire.

22 Juin 2005. - Loi instaurant une déduction fiscale pour capital à risque (1)

Storbritannien

Lag

Finance Act 1994 (1994 c. 9)

Finance Act 1998 (1998 c. 36)

Finance Act 2011 (2011 c. 11)

Finance Act 2012 (2012 c. 14).

Income Tax Act 2007 (2007 c.3)

Taxation of Chargeable Gains Act 1992 (1992 c. 12)

Sverige

Lag

Referenslista

Aktiebolagslag (2005:551)

Inkomstskattelag (1999:1229)

Konkurslag (1987:672)

Lag (1996:764) om företagsrekonstruktion

Årsredovisningslag (1995:1554)

Förarbeten

Prop. 1999/2000:2 Inkomstskattelagen del 1

Prop. 2012/13:1 Budgetpropositionen för 2013

Statens offentliga utredningar

SOU 2009:33, Skatterabatt på aktieförvärv och vinstutdelningar

SOU 2012:3 Skatteincitament för riskkapital

Doktrin

DECRETO 14 marzo 2012, Disposizioni di attuazione dell'articolo 1 del decreto-legge 6 dicembre 2011, n. 201 concernente l'Aiuto alla crescita economica (Ace)

DOC 51 1778/001, PROJET DE LOI WETSONTWERP instaurant une déduction fiscal pour capital à risque

Fall, J, Hellenius, R, Företagsskatterna utreds, Skattenytt 2011 nr 5 s. 248-253

Finansdepartementets promemoria 2012-10-15, *Investeraravdrag*

Fritsch, A, Riskkapital genom skattekredit eller investeraravdrag, Skattenytt 2012 nr 7 s 473-480

Lehrberg, B, Praktisk juridisk metod, 6:1 uppl, I.B.A Institutet för Bank- och Affärsjuridik AB, 2010

Peczenik, A, Juridikens teori och metod, Upplaga 1:1, Norstedts Juridik, 1995

Sandgren, C, Rättsvetenskap för uppsatsförfattare: ämne, material, metod och argumentation, uppl 2, Nordstedts juridik, 2007

SKV 399-3 utgåva 1,Handledning för beskattning av inkomst vid 2012 års taxering

SKV 294 utgåva 10, Skatteregler för aktie- och handelsbolag

Referenslista

Strömholm, S, Användning av utländskt material i juridiska monografier, Några anteckningar och förslag, Svensk Juristtidning 1971 s 251-263

Internetkällor

EIS guidance, <http://www.hmrc.gov.uk/eis/guidance.pdf> , nedladdad 2012-10-21

HISTORY OF ENTERPRISE INVESTMENT SCHEMES,

http://www.enterpriseinvestmentscheme.co.uk/history_eis_17.html, nedladdad 2012-10-14

VCM38070 - Enterprise Investment Scheme (EIS): Deferral Relief - shares issued on or after 6 April 1998: meaning of termination date,

<http://www.hmrc.gov.uk/manuals/vcmmanual/vcm38070.htm>, nedladdad 2012-10-21